

УДК 378.2 (043.5) (035)

ББК 72я2

Д58

Упорядкував *Ю.І. Цеков*

Науковий редактор *доц. М.С. Хойнацький*

Д 5 8 **Довідник** здобувана наукового ступеня: 36. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І.Цеков; Передмова до 3-го, 2-го і з переднього сл. до 1-го вид. Р.В. Бойка. - 3-тє вид., випр. і допов.— К.: Ред. «Бюл. Вищої атестац. коміс. України»: Вид-во «Толока», 2004. - 69 с.

ISBN 966-7990-10-9

Уміщено нормативні документи й інформаційні матеріали, що стосуються атестації наукових кадрів вищої кваліфікації. Документи подано у текстах і формах, затверджених наказом ВАК України від 21 березня 1997 р. № 21, з усіма подальшими змінами, уточненнями та доповненнями станом на 1 вересня 2004 р.

Для аспірантів і докторантів, що готуються до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня, а також для вчених, які беруть участь в атестаційному процесі.

УДК 378.2 (043.5) (035)

ББК 72я2

© Ю.І. Цеков, упорядкування, 1999

© Ю.І. Цеков, упорядкування, 2004, зі змінами

© Р.В. Бойко, передмови до 3-го, 2-го і з переднього сл. до 1-го вид., 2004

ISBN 966-7990-10-9 © П.Х. Ткаченко, художнє оформлення, 1999

З М І С Т

Передмова до третього видання.....	5
Про публікації результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук та їх апробацію.....	8
Про затвердження переліку установ, до яких обов'язково повинні надсилатися наукові видання, де можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт.....	10
Про затвердження переліку установ, до яких обов'язково повинні надсилатися наукові монографії, в яких опубліковані основні результати дисертаційних робіт.....	11
Про публікації результатів дисертаційних досліджень.....	11
Про публікації основного змісту матеріалів дисертації.....	12
Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України.....	13
Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій.....	14
Приклади оформлення бібліографічного опису в списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті (форма 23).....	30
Титульний аркуш дисертації (форма 5).....	33
Обкладинка автореферату (форма 6).....	34
Зворотний бік обкладинки автореферату (форма 7).....	35
Перелік установ, до яких обов'язково надсилають автореферати дисертацій.....	36
Про функціонування державної мови у науковій сфері.....	38
Про виконання вимог щодо подання в спеціалізовані вчені ради висновку організації, де виконувалася дисертація.....	39
Перелік документів, які подає до спеціалізованої вченої ради здобувач наукового ступеня.....	40
Перелік документів атестаційної справи здобувача наукового ступеня доктора наук, які подають до ВАК України.....	42
Перелік документів атестаційної справи здобувача наукового ступеня кандидата наук, які подають до ВАК України.....	44
Облікова картка здобувача (форма 13).....	46
Інструкція про порядок підготовки та подання електронних варіантів документів атестаційних справ.....	49

Про підвищення якості підготовки електронних варіантів атестаційних справ.....	59
Облікова картка дисертації (форма 14).....	59
Реєстраційно-облікова картка (форма 15).....	60
Опис документів, які є в атестаційній справі (форма 19).....	61
Перелік документів, що повертають здобувачу в разі негативного рішення спеціалізованої вченої ради за результатами захисту дисертації.....	61
Про запровадження практики друкування в "Бюлетені Вищої атестаційної комісії України" повідомлень про захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.....	62
Про запровадження практики друкування повідомлень про захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.....	63
Про посилення вимог до здобувачів наукових ступенів.....	65
Про забезпечення єдності вимог до здобувачів.....	65
Про скасування заборони приймати до захисту і проводити захисти дисертацій здобувачів наукових Ступенів у галузі економічних наук, які не мають базової економічної освіти.....	66
Про забезпечення об'єктивності атестаційних висновків експертних рад.....	66
Про затвердження Переліку спеціальностей, за якими можуть бути присуджені наукові ступені в галузі медичних наук і в галузі ветеринарних наук здобувачам, які мають вищу біологічну освіту ...	67
Про переатестацію громадян України, які мають наукові ступені, присуджені їм в інших країнах.....	68
Перелік документів, які подають до ВАК України з питань переатестації вченого, якому присуджено науковий ступінь в іншій країні.....	69

ПЕРЕДМОВА ДО ТРЕТЬОГО ВИДАННЯ

Минуло понад три роки з часу виходу в світ другого видання «Довідника здобувана наукового ступеня». Відтоді нормативно-правова база з питань атестації наукових і науково-педагогічних кадрів зазнала певних змін.

Зокрема внесено зміни до переліків документів, що подають до спеціалізованої вченої ради та до ВАК України здобувані, які отримали повну вищу освіту за межами України.

Скасовано вимоги щодо необхідності подавати до ВАК здобувачам із країн СНД згоди державного атестаційного органу на захист дисертації в Україні та вимогу щодо необхідності подання до ВАК України нашим громадянам заяви про надання дозволу на захист дисертації в будь-якій із країн СНД.

Уточнено вимоги до висновків про дисертаційні роботи тих установ, в яких виконувалися дослідження і до яких було прикріплено здобувачів.

Подано перелік спеціальностей, за якими можуть бути присуджені наукові ступені в галузі медичних наук і в галузі ветеринарних наук здобувачам, які мають повну вищу біологічну освіту.

Оприлюднено затверджений у 2002 році президією ВАК порядок розгляду на засіданнях експертних рад ВАК України атестаційних справ здобувачів наукових ступенів, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) не є науковцями або науково-педагогічними працівниками.

Наведено додаткові вимоги до фахових видань, внесених до переліків ВАК України.

Перший заступник
голови ВАК України
Р.В. Бойко

З ПЕРЕДМОВИ ДО ДРУГОГО ВИДАННЯ

Уміщені в цьому виданні постанови президії ВАК України, накази ВАК України чинні станом на 20 березня 2000 р.

У Довіднику подаються у новій редакції переліки та форми документів, що використовуються при атестації науковців, Інструкція про порядок підготовки та подання електронних варіантів документів атестаційних справ. Їх скориговано відповідно до Указу Президента України «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» від 15 грудня 1999 р. № 1573/99, з «Порядком присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» від 28 червня 1997 р. зі змінами та доповненнями, затвердженими постановами Кабінету Міністрів України від 5 червня 1998 р. № 1241 і від 22 липня 1999 р. № 1336, з «Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309.

Форми, Переліки, а також Інструкція у нових редакціях запроваджуються з 1 вересня 2000 р.

У новій редакції Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій внесені зміни та доповнення, що конкретизують вимоги до їхніх обсягів, уточнюють рекомендації до їхнього оформлення.

Внесено зміни та доповнення у Перелік установ, до яких обов'язково надсилають автореферати дисертацій, уточнено їхні адреси, наведено нові поштові індекси.

Уточнено переліки та вимоги до документів, які подають до спеціалізованої вченої ради і до ВАК України з приводу атестації та переатестації.

Учений секретар
ВАК України
Р.В. Бойко

З ПЕРЕДНЬОГО СЛОВА ДО ПЕРШОГО ВИДАННЯ

Увазі здобувачів наукових ступенів пропонується збірник нормативних документів з питань атестації наукових і науково-педагогічних кадрів, а також низка інформаційних матеріалів тієї ж тематики. Нормативні акти затверджено постановами президії ВАК України та наказами ВАК України і чинні станом на 1 березня 1999 р. До збірника включено також роз'яснення, інструктивні й інформаційні матеріали ВАК.

Першим подається блок нормативних документів, у яких встановлюються необхідні умови оприлюднення результатів наукових досліджень і основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій, адреси обов'язкового розсилання авторефератів, друкується постанова Головної ради Вищої атестаційної комісії України щодо мови дисертацій і функціонування державної мови у науковій сфері, володіння здобувачами наукових ступенів українською фаховою науковою термінологією.

У наступному блоці наводяться переліки документів, які подає здобувач наукового ступеня до спеціалізованої вченої ради, подає рада до ВАК України, повертає рада здобувачеві. До переліків додаються зразки окремих документів, інструкції і порядок їх підготовки та подання до ВАК, аналіз типових помилок при оформленні окремих документів.

Далі йдуть нормативні документи щодо запровадження публікації повідомлень про захист дисертацій, їх зразки, порядок і строки подання повідомлень до «Бюлетеня ВАК України» та журналу «Науковий світ».

Наступна група нормативних документів стосується здобувачів наукових ступенів у галузі економічних наук.

Завершують збірник нормативні документи про захист здобувачами дисертацій за кордоном, перелік документів, необхідних для нострифікації у ВАК України документів про присудження наукових ступенів здобувачам в інших країнах і роз'яснення ВАК з окремих питань атестації.

Учений секретар
ВАК України
Р.В. Бойко

**ПРО ПУБЛІКАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ
НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ
ДОКТОРА І КАНДИДАТА НАУК ТА ЇХ АПРОБАЦІЮ
(з постанови президії ВАК України від 10 лютого 1999 р. № 1-02/3)**

З метою подальшого поліпшення стану опублікованості результатів дисертаційних досліджень, їх апробації, забезпечення єдності вимог до здобувачів президія ВАК України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Звернути увагу спеціалізованих учених рад, що повне опублікування основних наукових результатів дисертаційних робіт, які подають на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата наук, є однією з основних передумов для розгляду цих робіт.

2. Зобов'язати спеціалізовані вчені ради приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук у вигляді опублікованої монографії тільки за таких умов:

2.1. Монографія повинна бути опублікована без співавторів.

2.2. Монографія має обов'язково містити результати наукових досліджень автора, опубліковані раніше у фахових наукових виданнях України й інших країн, які відповідають умовам п.3.1 даної постанови.

2.3. Обсяг основного змісту монографії для здобуття наукового ступеня доктора наук у галузі гуманітарних і суспільних наук становить не менше 15 обліково-видавничих аркушів; у галузі природничих і технічних наук - не менше 10 обліково-видавничих аркушів.

2.4. Наявність рецензій не менше двох докторів наук, фахівців за спеціальністю дисертації, про що має бути зазначено у вихідних відомостях монографії.

2.5. Наявність рекомендації вченої ради наукової установи, організації або вищого навчального закладу про опублікування монографії, про що має бути зазначено в її вихідних відомостях.

2.6. Тираж не менше 300 примірників.

2.7. Наявність Міжнародного стандартного номера книги ISBN.

2.8. Повне дотримання вимог щодо редакційного оформлення монографії згідно з державними стандартами України.

2.9. Наявність монографії у фондах бібліотек України, перелік яких затверджено постановою президії ВАК України від 22 травня 1997 р. № 1 в/5, на час подання дисертації до захисту.

3. Зобов'язати спеціалізовані вчені ради приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук тільки за таких умов:

3.1. Наявність не менше 20 публікацій за темою дисертації у наукових фахових журналах, а також в інших періодичних наукових *(зокрема електронних)* фахових виданнях України (їх перелік затверджує ВАК України) або інших країн, причому в галузях природничих і технічних наук за висновком спеціалізованої вченої ради при прийнятті дисертації до захисту до цієї мінімальної кількості замість трьох статей можуть бути долучені три авторських свідоцтва на винахід або три патенти, які безпосередньо стосуються наукових результатів дисертації, *а не більше п'яти статей може бути опубліковано в електронних наукових фахових виданнях;*

не зараховуються праці, в яких немає повного опису наукових результатів, що засвідчує їх достовірність, або в яких повторюються результати, опубліковані раніше в інших наукових працях, що входять до списку основних.

3.2. Наявність (для гуманітарних і суспільних наук, за винятком дисертацій з історичних наук за спеціальностями 07.00.04 - археологія, 07.00.09 - антропологія) опублікованої без співавторів монографії обсягом не менше 10 обліково-видавничих аркушів, яка містить власні результати наукових досліджень здобувана та відповідає вимогам п.п. 2.4-2.9 пункту 2 цієї постанови.

4. Зобов'язати спеціалізовані вчені ради приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук за умови наявності не менше 3 публікацій у наукових фахових журналах, а також в інших періодичних наукових (зокрема електронних) фахових виданнях України (їх перелік затверджує ВАК України) або інших країн, причому в галузях природничих і технічних наук за висновком спеціалізованої вченої ради при прийнятті дисертації до захисту до цієї мінімальної кількості замість однієї статті може бути додучене одне авторське свідоцтво про винахід або один патент, які безпосередньо стосуються наукових результатів дисертації, а одна із статей може бути опублікована в електронному науковому фаховому виданні.

5. Встановити, що апробація матеріалів дисертації на наукових конференціях, конгресах, симпозіумах, семінарах, школах тощо є обов'язковою.

6. Встановити, що обов'язковою вимогою до наукових публікацій здобувачів є наявність в одному випуску (номері) журналу (або іншого друкованого видання) не більше однієї статті здобувана за темою дисертації.

7. Затвердити вимоги до наукових фахових журналів та інших періодичних наукових фахових видань, за умов дотримання яких ці видання можуть бути включені до переліків наукових фахових видань, що затверджує ВАК України:

7.1. Наявність у складі редакційної колегії не менше п'яти докторів наук з відповідної галузі науки, серед яких обов'язково повинні бути штатні працівники наукової установи, організації чи вищого навчального закладу, що видає журнал (періодичне видання).

7.2. Журнал (періодичне видання) підписується до друку виключно за рекомендацією вченої ради наукової установи, організації чи вищого навчального закладу, що його видає, про що зазначається у вихідних відомостях.

7.3. Тираж не менше 100 примірників.

7.4. Повне дотримання вимог до редакційного оформлення журналу (періодичного видання) згідно з державними стандартами України.

7.5. Наявність журналу (періодичного видання) у фондах бібліотек України, перелік яких затверджено постановою президії ВАК України від 22 травня 1997 р. № 16/5.

**ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕЛІКУ УСТАНОВ,
ДО ЯКИХ ОБОВ'ЯЗКОВО ПОВИННІ НАДСИЛАТИСЯ
НАУКОВІ ВИДАННЯ, ДЕ МОЖУТЬ ПУБЛІКУВАТИСЯ
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ**

**(з постанови президії Вищої атестаційної комісії України
від 22 травня 1997 р. № 16/5)**

Аналіз наявності в найбільших бібліотеках України наукових видань, рекомендованих міністерствами та відомствами для включення до переліку видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт згідно з постановами президії ВАК України від 16 січня 1997 р. № 5/1 та від 17 квітня 1997 р. № 1/4, показує, що окремі установи не надсилають свої наукові видання до бібліотек, тим самим обмежуючи можливість наукової громадськості знайомитись з результатами дисертаційних досліджень.

Враховуючи зазначене вище, президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ :

1. Затвердити перелік установ, до яких обов'язково повинні надсилатися наукові видання, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

(03039, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3)

Національна парламентська бібліотека України

(01601, Київ, вул. М. Грушевського, 1)

Державна науково-технічна бібліотека України

(03171, Київ, вул. Антоновича, 180)

Львівська державна наукова бібліотека ім. В.С. Стефаника

(79000, Львів, вул. Стефаника, 2)

Одеська державна наукова бібліотека

(65026, Одеса, вул. Пастера, 13)

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

(61003, Харків, пров. Короленка, 18)

Книжкова палата України

(02094, Київ, просп. Гагаріна, 27)

2. Встановити, що до переліку наукових видань, в яких може публікуватися основний зміст дисертацій, будуть включені лише ті видання, які надходять до установ, перелічених у п. 1 даної постанови.

**ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕЛІКУ УСТАНОВ,
ДО ЯКИХ ОБОВ'ЯЗКОВО ПОВИННІ НАДСИЛАТИСЯ
НАУКОВІ МОНОГРАФІЇ, В ЯКИХ ОПУБЛІКОВАНІ
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ**

**(з постанови президії Вищої атестаційної комісії України
від 22 травня 1997 р. № 1в/5)**

1. Затвердити перелік установ, до яких обов'язково повинні надсилатися наукові монографії, в яких опубліковані основні результати дисертаційних робіт:

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

(03039, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3)

Національна парламентська бібліотека України

(01601, Київ, вул. М. Грушевського, 1)

Державна науково-технічна бібліотека України

(03171, Київ, вул. Антоновича, 180)

Львівська державна наукова бібліотека ім. В.С. Стефаника

(79000, Львів, вул. Стефаника, 2)

Одеська державна наукова бібліотека

(65026, Одеса, вул. Пастера, 13)

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

(61003, Харків, пров. Короленка, 18)

Книжкова палата України

(02094, Київ, просп. Гагаріна, 27)

2. Встановити, що науковими монографіями, в яких може публікуватися основний зміст дисертацій, будуть вважатися лише ті, які надходять до установ, поійменованих у п. 1 даної постанови, при виконанні інших вимог до цих монографій.

**ПРО ПУБЛІКАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

(з наказу голови ВАК України від 10 грудня 1998 р. № 650)

1. Звернути увагу голів спеціалізованих учених рад, що будь-які друковані праці (наприклад, тези, доповіді, матеріали) будь-яких конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, шкіл тощо є свідченням апробації дисертаційної роботи і належать до опублікованих праць, які додатково відображують наукові результати дисертації.

2. Попередити голів спеціалізованих учених рад про їхню персональну відповідальність за неухильне дотримання вимог п. 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 р. № 644.

**ПРО ПУБЛІКАЦІЇ ОСНОВНОГО ЗМІСТУ
МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ**

(з постанови президії ВАК України від 9 лютого 2000 р. № 1-02/2)

Останнім часом до ВАК України надходять дисертації, в яких здобувані наукових ступенів по кілька разів друкують одні й ті ж матеріали наукових досліджень у різних наукових фахових виданнях і вносять їх до списку в дисертацію й автореферат для забезпечення мінімальної кількості публікацій основного змісту дисертацій. У зв'язку з цим президія Вищої атестаційної комісії України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Вважати недопустимим внесення до списку наукових праць, в яких висвітлюється основний зміст дисертації, двох чи більше фактично тотожних за науковим змістом статей, опублікованих у фахових виданнях.

2. Покласти персональну відповідальність за виконання п. 1 даної постанови на офіційних опонентів і голів спеціалізованих учених рад.

3. Встановити, що в разі, коли вказане в п. 1 порушення оцінюється ВАК України як невиконання вимог щодо мінімальної кількості публікацій у наукових фахових виданнях, президія ВАК скасовує рішення спеціалізованих учених рад про присудження наукового ступеня, а до спеціалізованих учених рад і їх керівництва вживає заходів, зазначених у п.30 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 р. № 644 зі змінами та доповненнями, затвердженими постановами Кабінету Міністрів України від 5 серпня 1998 р. № 1241 і від 22 липня 1999 р. № 1336.

ПРО ПІДВИЩЕННЯ ВИМОГ ДО ФАХОВИХ ВИДАНЬ, ВНЕСЕНИХ ДО ПЕРЕЛІКІВ ВАК УКРАЇНИ

(з постанови президії ВАК України від 15 січня 2003 р. № 7-05/1)

Необхідною передумовою для внесення видань до переліку наукових фахових видань України є їх відповідність вимогам п. 7 постанови президії ВАК України від 10.02.99 № 1-02/3 «Про публікації результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук та їх апробацію». Однак окремі установи-засновники таких видань не дотримуються вимог до складу редакційної колегії видань, не організують належним чином рецензування та відбір статей до друку, не надсилають свої наукові видання до бібліотек, перелік яких затверджено постановою президії ВАК України від 22.05.97 № 16/5, тим самим обмежуючи можливість наукової громадськості знайомитися із результатами дисертаційних досліджень. У зв'язку з цим президія Вищої атестаційної комісії України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Попередити установи-засновники наукових фахових видань, що у разі відсутності видань у фондах визначених ВАК бібліотек вони будуть вилучені з переліку наукових фахових видань України, в яких дозволяється друкувати результати дисертаційних досліджень.

2. Установам-засновникам фахових видань оновити склади редакційних колегій так, щоб більшість у них становили фахівці, основним місцем роботи яких є установка-засновник фахового видання.

3. Редакційним колегіям організувати належне рецензування та ретельний відбір статей до друку. Зобов'язати їх приймати до друку у виданнях, що виходитимуть у 2003 р. та у подальші роки, лише наукові статті, які мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

4. Спеціалізованим ученим радам при прийнятті до захисту дисертаційних робіт захищати статті, подані до друку, починаючи з лютого 2003 року, як фахові лише за умови дотримання вимог до них, викладених у п.3 даної постанови.

5. Встановити обов'язковим подання до ВАК України разом із клопотанням про внесення видання до переліку фахових також копії свідоцтва про державну реєстрацію друкованого засобу.

6. Зобов'язати установи, які є засновниками фахових видань, протягом 2003 року надсилати до ВАК України один контрольний примірник видання із супровідним листом.

7. Експертним радам ВАК України провести до 1 січня 2004 р. аналіз наукового рівня публікацій у фахових виданнях і подати президії ВАК України пропозиції щодо внесення відповідних змін до переліку фахових видань.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ДИСЕРТАЦІЙ ТА АВТОРЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Згідно з «Порядком присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора наук необхідно оформлювати відповідно до державного стандарту України. Таким стандартом є ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій, а також правил оформлення автореферату.

1.2. Назва дисертації повинна бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми (завдання), вказувати на мету дисертаційного дослідження, його завершеність. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4–6 слів) підзаголовок.

У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...» тощо, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

1.3. При написанні дисертації здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

Використовуючи в дисертації ідеї або розроблення, що належать також і спів-авторам, разом з якими були написані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

1.4. У дисертації необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

1.5. Дисертацію на здобуття наукового ступеня подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

2. СТРУКТУРА ДИСЕРТАЦІЇ

Дисертація повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ

3.1. Титульний аркуш дисертації (форма 5)

Титульний аркуш дисертації містить найменування наукової організації або вищого навчального закладу, де виконана дисертація;

прізвище, ім'я, по батькові автора; індекс УДК; назву дисертації;

шифр і найменування спеціальності; науковий ступінь, на який претендує здобувач; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника і (або) консультанта; місто і рік.

На титульному аркуші дисертації обов'язково зазначається «На правах рукопису» та гриф обмеження розповсюдження відомостей (за необхідності).

3.2. Зміст

Зміст подають на початку дисертації. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури та ін.

3.3. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо в дисертації вжито специфічну термінологію, атакож використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий в дисертації у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа - їх детальне розшифрування.

Якщо в дисертації спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

3.4. Вступ

Розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання), її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі подають загальну характеристику дисертації в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь України.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне - сутність *проблеми* або *наукового завдання*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Коротко викладають зв'язок обраного напрямку досліджень з планами організації, де виконана робота, а також з галузевими та (або) державними планами та програмами.

Обов'язково зазначають номери державної реєстрації науково-дослідних робіт, базових для підготовки та подання дисертаційної роботи, а також роль автора у виконанні цих науково-дослідних робіт.

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження — це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага дисертанта, оскільки предмет дослідження визначає тему дисертаційної праці, визначеної на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна одержаних результатів

Подають коротку анотацію нових наукових положень (рішень), запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено, набуло подальшого розвитку).

Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень). У жодному випадку не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що в дисертації зроблено те й те, а сутності та новизни із написаного виявити неможливо. Подання наукових положень у вигляді анотацій є найбільш поширеною помилкою здобувачів при викладенні загальної характеристики роботи.

До цього пункту не можна включати опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді способів, пристроїв, методик, схем, алгоритмів і под. Слід завжди розмежовувати одержані наукові положення і нові прикладні результати, що впливають з теоретичного доробку дисертанта.

Усі наукові положення з урахуванням досягнутого ними рівня новизни є теоретичною основою (фундаментом) вирішеної в дисертації наукової проблеми (наукового завдання). Насамперед за це здобувачеві присуджують науковий ступінь.

Практичне значення одержаних результатів

У дисертації, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в дисертації, що має прикладне значення — відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати. Відзначаючи практичну цінність здобутих результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання.

Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Особистий внесок здобувача

У випадку використання в дисертації ідей або розроблень, що належать співавторам, разом з якими були опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації та в авторефераті з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в ці праці або розроблення.

Апробація результатів дисертації

Вказується, на яких наукових з'їздах, конференціях, симпозиумах, нарадах оприлюднено результати досліджень, викладених у дисертації.

Публікації

Вказують, у скількох монографіях, статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій, авторських свідченнях опубліковано результати дисертації.

3.5. Основна частина

Основна частина дисертації складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень. У кінці кожного розділу формують висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

огляд літератури за темою та вибір напрямів досліджень;
виклад загальної методики й основних методів досліджень;
експериментальну частину та методику досліджень;
відомості про проведені теоретичні й (або) експериментальні дослідження;
аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури здобувач окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились не вирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20 % обсягу основної частини дисертації.

У другому розділі, як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення дисертаційних досліджень. У теоретичних роботах розкривають методи розрахунків, гіпотези, що розглядають, в експериментальних — принципи дії та характеристики розробленої апаратури, оцінки похибок вимірювання.

У наступних розділах з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Здобувач повинен давати оцінку повноті вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби

додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

3.6. Висновки

Вкладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в дисертації, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки та практики. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового і практичного використання здобутих результатів. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання. Далі у висновках розкривають методи вирішення поставленої в дисертації наукової проблеми (завдання), їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

3.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розмішувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дисертацій), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Зокрема, потрібну інформацію можна отримати з таких міждержавних і державних стандартів: ГОСТ 7.1-84 «СИБИД. Библиографическое описание документа Общие требования и правила составления», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12-93 «СИБИД. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила», ГОСТ 7.11-78 «СИБИД. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании».

3.8. Додатки

Для повноти сприйняття дисертації до додатків за необхідності доцільно вносити допоміжний матеріал:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи й акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ЕОМ, розроблених у дисертаційній роботі;
- допоміжні ілюстрації.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

4.1. Загальні вимоги

Дисертацію друкують машинописним способом або за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210X297 мм) через два міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203X288 до 210X297 мм і подати таблиці й ілюстрації на аркушах формату А3.

Усі примірники дисертації повинні бути ідентичними. У разі використання здобувачем копіювальної техніки ідентичність усіх примірників дисертації необхідно засвідчити спеціалізованою вченою радою.

Обсяг основного тексту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук має становити 11-13 авторських аркушів (для суспільних і гуманітарних наук 15-17 авторських аркушів). Обсяг основного тексту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук має становити 4,5- 7 авторських аркушів (для суспільних і гуманітарних наук—6,5 - 9 авторських аркушів). Зазначений вище обсяг дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора чи кандидата наук розрахований на використання при їх оформленні звичайних (не портативних) друкарських машинок при друкуванні через 2 інтервали на папері формату А4 або комп'ютерів з використанням шрифтів текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст дисертації друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 20 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка друкарської машинки — чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту дисертації - всюди однакова.

Вписувати в текст дисертації окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки, графічні неточності, які виявилися під час написання дисертації, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою та нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх включають до загальної нумерації сторінок дисертації і розміщують, як правило, в додатках.

Текст основної частини дисертації поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин дисертації «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розбивку в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Кожну структурну частину дисертації треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу дисертації, визначеного Порядком, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів дисертації підлягають суцільній нумерації.

4.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дисертації є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дисертації. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних - номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини дисертації, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини дисертації, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дисертації безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках дисертації, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.», «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі дисертації подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі дисертації одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж, табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж, табл. 1.2».

Формули в дисертації (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між

якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова « П р и м і т к и » ставлять двокрапку, наприклад:

П р и м і т к и :

1....

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова « П р и м і т к а » ставлять крапку.

4.3. Ілюстрації -

Ілюструють дисертації, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту, запобігти невиправданам пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст - ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підписує підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис. » («Мал.»);

- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;

- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, що виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.24. Схема розміщення елементів касети:

/ - розмотувач плівки;

2 - сталеві ролики;

3 - привідний валик;

4 - опорні стояки.

Основними видами ілюстративного матеріалу в дисертаціях є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма, графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

У дисертації слід застосовувати лише штрихові ілюстрації й оригінали фотознімків.

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

4.4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Назва таблиці	
Головка	Заголовки граф
	Підзаголовки граф
Рядки	
Боковик (заголовки рядків)	Графи (колонки)

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розмішують над таблицею та друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розмішують у боковнику, головці, чи в них обох, а не у прографці; логічний предикат, або присудок, таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) - у прографці, а не в головці чи боковнику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковнику - всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці мусить бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розмішують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які стосуються до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розмішують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні - посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою від 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розмішують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дисертації або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розмішувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому - боковик.

Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

4.5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил.

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить не менше одного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в подальшому тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то її номер записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розмішених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині групи формул і спрямоване в бік номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

4.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дисертації здобувач повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дисертації, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена дисертація. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в дисертації.

Посилання в тексті дисертації на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Коли в тексті дисертації необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку' між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. *Дороніна М.С.* Культура спілкування ділових людей: Навч. посіб. - К.: КМ Academia, 1998.- 192 с.

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці здобувача (принаймні ті, перелік яких наведено в авторефераті).

Посилання на ілюстрації дисертації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2».

Посилання на формули дисертації вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці дисертації необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непряму цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання наджерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора дисертаційної праці до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) коли автор дисертаційної праці, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дисертації, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. - *М.Х.*), (підкреслено мною. - *М.Х.*), (розбивка моя. - *М.Х.*).

4.7. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел - елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або вписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.ін. [при цьому враховують відповідність бібліографічного опису вимогам чинного міждержавного стандарту ГОСТ 7.1-84, за винятком вимог Изм. № 1 (ІПС № 2-2001)]. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дисертації), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію щодо згаданих вимог можна отримати з таких стандартів: ГОСТ 7.1-84 «СИБИД. Библиографическое описание документа. Общитребования и правила составления», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12-93

«СИБИД.Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила», ГОСТ 7.11-78 «СИБИД. Сокращения слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании»..

4.8. Додатки

Додатки оформлюють як продовження дисертації на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дисертації.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках дисертації, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток_____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, і, И, О, Ч, Б, наприклад: додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою дисертації друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 - другий розділ додатка А; В.3.1 - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) - перша формула додатка А.

5. АВТОРЕФЕРАТ ДИСЕРТАЦІЇ

5.1. Загальні вимоги до автореферату

Написання автореферату - заключний етап виконання дисертаційної роботи перед поданням її до захисту. Призначення автореферату - широке ознайомлення наукових працівників з методикою дослідження, фактичними результатами й основними висновками дисертації. Автореферат друкують державною мовою. Публікація автореферату дає змогу одержати до дня захисту відгуки від спеціалістів даної галузі.

Автореферат має досить ґрунтовно розкривати зміст дисертації, в ньому не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої нема в дисертації.

5.2. Структура автореферату

Структурно автореферат складається із загальної характеристики роботи, основного змісту, висновків, списку опублікованих автором праць за темою дисертації, анотації українською, російською й англійською мовами.

Загальна характеристика роботи, що подається в авторефераті, має відповідати наведеному у вступі до дисертації її кваліфікаційним ознакам. Недоцільно використовувати рубрики, не рекомендовані у вимогах до змісту цих ознак. Заголовки рубрик не треба виділяти в окремі рядки, достатньо вирізнити їх **жирним** шрифтом або *курсивом* і розмістити в підбір із текстом. Крім того, вказують структуру дисертації, наявність вступу, певної кількості розділів, додатків, повний обсяг дисертації в сторінках,

а також обсяг, що займають ілюстрації, таблиці, додатки (із зазначенням їх кількості), список використаних літературних джерел (із зазначенням кількості найменувань).

В основному змісті стисло викладається сутність дисертації за розділами, він має дати повне і переконливе уявлення про виконану роботу.

Завдяки вступній частині автореферату складається лише загальне враження про дисертацію, а основна, яка і є власне реферативною, дає більш повне уявлення про її зміст і побудову. У цій частині автореферату важливо показати, як були отримані результати, продемонструвати хід дослідження, викласти сутність використаних методів, навести дані щодо їх точності та трудомісткості, описати умови й основні етапи експериментів. Нюанси висвітлення змісту дисертації можуть розрізнятися залежно від наукової галузі, теми й інших чинників. Проте у всіх випадках до автореферату доцільно вводити насамперед висновки та кінцеві результати.

Висновки - це стисла інформація про підсумки виконаної роботи, яка повинна відповідати загальним висновкам дисертації. Вони починаються з формулювання наукового завдання або проблеми, за вирішення якої дисертант претендує на присудження наукового ступеня.

Сформульоване наукове завдання (проблема) вельми тісно пов'язується з назвою дисертації, метою роботи й основними науковими положеннями, що захищаються в дисертації. Це ніби наукова «формула», згусток отриманої наукової новизни. Зазвичай формулювання починається так: «У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання (або наукової проблеми), що виявляється в...». Далі треба вказати, яким саме є наукове завдання (проблема), як воно вирішене і для чого в кінцевому розумінні (прикладному плані) воно призначене.

Після формулювання вирішеного наукового завдання (проблеми) у висновках викладають головні наукові та практичні результати роботи. Вони тісно пов'язані з науковими і прикладними положеннями, викладеними в загальній характеристиці роботи.

Кожен науковий і прикладний висновок роботи треба формулювати чітко, конкретно (однозначно). Формулювання віддзеркалює суть і новизну зробленого. Але тут не можна доходити до рівня анотації. Наукові висновки подають звичайно ширше, ніж формулювання наукових положень, які захищають.

Прикладні (практичні) висновки повинні містити принцип або основу використання того чи того результату.

Суть автореферату полягає у точній відповідності змістові дисертації, а його зміст дає повне уявлення про наукову цінність і практичну значущість дисертації.

Список опублікованих праць здобувана за темою дисертації подають відповідно до вимог міждержавного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць і прізвищ співавторів. Опубліковані праці, котрі розкривають основні положення дисертації, включають до списку в такому порядку: монографії, брошури, статті у наукових фахових виданнях, авторські свідоцтва, патенти, препринти, статті, депоновані й ановані у наукових журналах, тези доповідей тощо.

5.3. Анотації

На останніх сторінках автореферату розміщують анотації українською, російською й англійською мовами. На вибір здобувана анотація англійською чи російською мовою повинна бути розгорнутою інформацією, обсягом 2 сторінки машинописного

тексту (до 5000 друкованих знаків), про зміст і результати дисертаційної роботи, а дві інші - обсягом до 0,5 сторінки машинописного тексту (до 1200 друкованих знаків) - ідентичного змісту інформація про основні ідеї та висновки дисертації.

Анотації складаються за такою формою:

- прізвище та ініціали здобувача;
- назва дисертації;
- вид дисертації (рукопис, монографія) і науковий ступінь;
- спеціальність (шифр і назва);
- установа, де відбудеться захист;
- місто, рік;
- основні ідеї, результати та висновки дисертації.

Викладають матеріал в анотації стисло і точно. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, стандартизовану термінологію, уникати складних граматичних зворотів, маловідомих термінів і символів.

Після кожної анотації наводять ключові слова відповідною мовою. Ключовим словом називається слово або стійке словосполучення із тексту анотації, яке з точки зору інформаційного пошуку несе смислове навантаження. Сукупність ключових слів повинна відображувати поза контекстом основний зміст наукової праці. Загальна кількість ключових слів - не менше трьох і не більше десяти.

Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок, через кому.

5.4. Оформлення автореферату

Примірники автореферату, які здобувач подає до спеціалізованої вченої ради разом з іншими документами та дисертацією, друкують за тими самими правилами, встановленими цим додатком для друкування дисертацій, із урахуванням певних особливостей.

За обсягом автореферат (без обкладинки й анотацій) не може бути меншим як 1,3 авторського аркуша, а також перевищувати 1,9 авторського аркуша для докторської та, відповідно, не менше ніж 0,7 авторського аркуша та не перевищувати 0,9 авторського аркуша для кандидатської дисертації при друкуванні через 1,5 інтервала на друкарській машинці або з одним інтервалом із використанням текстового редактора Word з розміщенням до 40 рядків на сторінці.

На лицьовому боці обкладинки автореферату подаються: назва організації, спеціалізована вчена рада якої прийняла дисертацію до захисту; індекс УДК; прізвище, ім'я, по батькові здобувача; назва дисертації; шифр і найменування спеціальності за переліком спеціальностей наукових працівників; підзаголовок «Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) (галузь науки)»; місто, рік (форма 6).

На зворотньому боці обкладинки автореферату вказується організація, в якій виконане дисертаційне дослідження; науковий ступінь, вчене звання, прізвище й ініціали наукового керівника і (або) консультанта, його місце роботи та посада; наукові ступені, вчені звання, місця роботи, посади, прізвища й ініціали ссрїйдїних опонентів; назва провідної установи із зазначенням підрозділу (кафедри, відділу), де розглядатиметься дисертація; дата, час проведення захисту, шифр спеціалізованої вченої ради та адреса організації, при якій її створено; бібліотека, в якій можна ознайомитися з дисертацією; дата розсилання автореферату; підпис ученого секретаря спеціалізованої вченої ради (форма 7). Серед

учених звань наукового керівника й опонентів не рекомендується згадувати їх членство в громадських (не державних) академіях наук.

Автореферат не має титульного аркуша.

Номери сторінок проставляються в центрі верхнього поля сторінки. Нумерація починається з цифри 1 на першій сторінці, де міститься загальна характеристика роботи.

Структурні частини автореферату не нумерують, їх назви друкують великими літерами симетрично тексту.

5.5. Видання автореферату

Автореферат дисертації виготовляють друкарським способом і видають у вигляді брошури тиражем 100 примірників.

Формат видання 145x215 мм (формат паперу і частка аркуша 60x90/16) з друкуванням тексту на обох боках аркуша.

На авторефераті вказують випускні дані друкарні або іншої установи, де друкувався автореферат, згідно з міждержавним стандартом. Відповідальність за наявність випускних даних і за обов'язкове розсилання авторефератів несе спеціалізована вчена рада.

5.6. Структура файлу «Автореферат» на дискеті

До спеціалізованої вченої ради здобувач наукового ступеня подає також електронний варіант тексту автореферату дисертації у двох примірниках (на двох гнучких магнітних дисках (ГМД) - дискетах розміром 3,5 дюйма) у вигляді файлу з ім'ям **aref.rtf**, структура якого повністю відповідає друкованому варіанту автореферату з обкладинкою включно.

Вища атестаційна комісія України розробила програмне забезпечення для формування банку даних про докторські та кандидатські дисертації. Тому відповідним чином мають бути сформовані електронні варіанти документів атестаційних справ, зокрема і згаданий файл aref.rtf. Його треба готувати так:

Шрифт	Times New Roman Cyr
Розмір шрифта	12 пунктів
Відстань між рядками	1,5 інтервала
Параметри сторінки	Формат А4
Розташування	Книжне
Верхнє, нижнє і ліве поле	20 мм
Праве поле	10 мм

Згадане програмне забезпечення сприймає файл aref.rtf, підготовлений у текстових редакторах Word 6 for Windows 3.x або Word 7 for Windows 95, але не Word 8 for Windows 97: кодова таблиця останнього не збігається з кодовими таблицями попередніх версій.

Рисунки, інші допоміжні графічні зображення та матеріали в електронному варіанті автореферату можуть бути виготовлені тільки у згаданих вище форматах. Якщо це неможливо зробити, або така інформація не вмігується на дискеті, то їх можна не наводити.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ В СПИСКУ
ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У ДИСЕРТАЦІЇ, І СПИСКУ
ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ В АВТОРЕФЕРАТІ**

Характеристика
джерела

Приклад оформлення

Василенко М. В. Теорія коливань: Навч. посіб. -
К.: Вища шк., 1992. - 430 с.

Афанасьев В.В., Василевский О.Н. Расчеты электрических
цепей на программируемых микрокалькуляторах, -
М.: Энергоиздат, 1992. - 190 с.

Меликов АЗ., Пономаренко Л.А., Рюшин П.А. Математические модели
многопоточковых систем обслуживания. - К.: Техшка, 1991. - 265 с.

Основы создания гибких автоматизированных производств / Л.А. Пономаренко, Л.В. Адамович, В.Т. Музычук, А.Е. Гридасов; Под ред. Б.Б. Тимофеева. - К.:Технка, 1986.- 144 с.

Системный анализ инфраструктуры как элемент народного хозяйства / Н.И. Белоусова, Е.И. Вишняк, В.Ю. Левит и др. - М.: Экономика, 1981. - 62 с.

История русской литературы: В 4 т. / АН СССР. Ин-т рус. лит. (Пушкин, дом). - М., 1982. - Т.3: Расцвет реализма. - 876 с.

Гроссе Э., Вайсмангель Х. Химия для любознательных:
Пер. с нем. - М.: Химия, 1980. - 392 с.

ГОСТ 7.1-84. СИБИД. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления. - Взамен ГОСТ 7.1-76; Введ. 01.01.86. - М.: Изд-во стандартов, 1984. - 77 с.

Обчислювальна і прикладна математика: 36. наук. пр. -
К.: Либшь, 1993.-99 с.

Библиотечное дело: Терминологический словарь / Сост.: И.М. Суслова, Л.Н. Уланова. - 2-е изд. - М.: Книга, 1986. - 224 с.

Меликов АЗ., Константинов С.Н. Обзор аналитических методов расчета и оптимизации мультиресурсных систем обслуживания / Науч.- произв. корпорация "Киев, ин-т автоматики". - К., 1996. - 44 с. - Рус. - Деп. в ГНТБ Украины 11.11.96, №2210 - Ук96. - Реф. в: Автоматизация производственных процессов. - 1996. - №2.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<i>Пономаренко Л.А., Меликов А.З.</i> Алгоритмы управления в неполнодо-ступных марковских сетях со сложными механизмами обслуживания и очередями // Ред. журн. "Автоматика и вычислительная техника". - Рига, 1989. - 11 с.-ДвП. в ВИНТИ 08.12.89, №7305-В89.
Складові частини: книги	<i>Пономаренко Л.А.</i> Организующая система // Автоматизация технологических процессов в прокатном производстве. - М.: Металлургия, 1979.-С. 141-148.
збірника	<i>Пономаренко Л.А.</i> Структура системы прерывания с ситуационными приорите-тами в АСУТП станов горячей прокатки // Разработка автоматизиро-ванных систем управления технологическими процессами. - Тбилиси: Сабчота Сакартвело, 1976. - С. 3-16.
журналу	<i>Меликов А.З., Пономаренко Л.А.</i> Оптимизация цифровой сети интеграль-ного обслуживания с конечным числом пользователей и блокировками // Автоматика и телемеханика. - 1992. - №6. - С. 34-38.
	<i>Пономаренко Л.А., Меликов А.З.</i> Ситуационное управление многоканальной системой с переменной структурой обслуживания неоднородного потока // Изв. АН Азерб. Респ. Сер.физ.-техн. и мат.наук. - 1986. - Т. 7, №6. - С. 79-83.
іноземного журналу	<i>Perez K.</i> Radiati therapy for cancer of the cervix // Oncolgy.-1993.-Vol.7, № 2.- P.89-96.
енциклопедії	<i>Долматовский Ю.А.</i> Электромобиль // БСЭ. - 3-е изд. - М, 1988.-Т. 30.-С. 72.
Тези доповідей	<i>Пономаренко Л.А., Жучкова И.В.</i> Оптимальное назначение приоритетов при организации доступа в локальных вычислительных сетях АСУТП // Тр. Междунар. конф. "Локальные вычислительные сети" (ЛОКСЕТЬ 88). - Рига: ИЭВТ АН Латвии, 1988.-Т. 1.-С. 149-153. <i>Melikov A.Z., Ponomarenko L.A.</i> On the approach to optimal control of queuing systems with multiple classes of customers // Proc. International Conf. on Syst. Sci. XII. - Wroclaw (Poland), 1995.-P. 507-515.
Дисертації	<i>Луус Р.А.</i> Исследование оборудования с пневмовакуумным приводом для захвата, перемещения и фиксации при обработке пористых и легкоповреждаемых строительных изделий: Дис. ... канд. техн. наук: 05.05.04.-М., 1982.-212 с.
Автореферати дисертацій	<i>Поликарпов В.С.</i> Философский анализ роли символов в научном познании: Автореф. дис. ... д-ра филос.наук: 09.00.08 / Моск. гос. пед. ин-т. - М., 1985. - 35 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Препринти	<i>Пономаренко Л.А., Буадзе В.В.</i> Математические модели и алгоритмы сбора и обработки информации в АСУТП непрерывных станов горячей прокатки - К., 1976. - 37 с. (Препр. / АН Украины. Ин-т кибернетики; 76-76).
Звіт про науково-дослідну роботу	<i>Проведение</i> испытаний и исследований теплотехнических свойств камер КХС-2-12-В3 и КХС-2-12-К3Ю: Отчет о НИР (промежуточ.) / Всесоюз. заоч. ин-т пищ. пром-ти. - ОЦО 102ТЭ; № ГР 800571; Инв. № В 119692. - М., 1981. - 90 с.
Авторські свідоцтва	<i>Устройство</i> для захвата неориентированных деталей типа валов: А.с. 1007970 СССР, МКИ В 25 J 15/00 / В.С. Батулин, В.Г. Кемайкин (СССР). - № 330585/25; Заявл. 23.11.81; Опубл. 30.08.83, Бюл. №12. - 2 с. <i>Линейный</i> импульсный модулятор: А.с. 1626362. Украина. МКИ НОЗК7/02/ В.Г. Петров-№4653428/21; Заявл. 23.03.92; Опубл. 30.03.93, Бюл. № 13. - 4 с.:ил.
Патенти	Пат. 4601572 США, МКИ G 03 В 27. Microfilming system with zone controlled adaptive lighting: Пат. 4601572 США, МКИ G 03 В 27 D.S.Wise (США); McGraw-Hill Inc. - № 721205; Заявл. 09.04.85; Опубл. 22.06.86, НКИ 355/68. - 3с.
Каталоги	<i>Каталог</i> млекопитающих СССР. Плиоцен - современность / АН СССР. Зоол. ин-т; Под ред. И.М. Громова, Г.И. Барановой. -Л.: Наука. Ленингр. отд-ние, 1981.-456 с.
Інструкції	<i>Типовая</i> инструкция по эксплуатации топливоотдачи тепловых электростанций: ТИ 34-70-044-85: Утв. Гл. техн. упр. по эксплуатации энергосистем М-ва энергетики и электрификации СССР 01.10.85; Срок действия с 01.01.86 до 01.01.95. - М., 1986. - 43 с.

П р и м і т к а . У списку опублікованих праць здобувана, який наводять в авторефераті, необхідно зазначити прізвища й ініціали його співавторів незалежно від виду публікації.

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ ДИСЕРТАЦІЇ

Назва організації, в якій виконана
дисертація

На правах рукопису

Прізвище, ім'я, по батькові

У Д К _____
(індекс)

Назва дисертації

Шифр та найменування спеціальності
(подається за Переліком спеціальностей, за якими проводиться
захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук,
присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань)

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата (доктора)
_____наук
(галузь науки)

Науковий керівник (консультант)

(прізвище, ім'я, по батькові,
науковий ступінь, вчене звання)

Місто - рік

ОБКЛАДИНКА АВТОРЕФЕРАТУ

Назва організації, спеціалізована вчена
рада якої прийняла дисертацію до захисту

Прізвище, ім'я, по батькові

УДК
(індекс)

Назва дисертації

Шифр і найменування спеціальності
(подається за Переліком спеціальностей, за якими проводиться
захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук,
присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань)

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата (доктора) _____ наук
(галузь науки)

Місто - рік

ЗВОРОТНИЙ БІК ОБКЛАДИНКИ АВТОРЕФЕРАТУ

Дисертацією

є _____

(рукопис, монографія)

Робота виконана

в _____

(назва організації, відомча підпорядкованість)

Науковий керівник (консультант)

(науковий ступінь, вчене звання,

прізвище, ім'я, по батькові,

місце роботи, посада)

Офіційні опоненти:

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада)

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада)

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада)

Провідна

установа _____

(назва, підрозділ, відомство, місто)

Захист відбудеться «____» _____ 200__р. о ____годині на засіданні

спеціалізованої вченої ради _____

(шифр ради, назва установи, в якій створена рада, адреса)

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці _____

(назва установи, адреса)

Автореферат розісланий _____

(дата)

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**ПЕРЕЛІК
УСТАНОВ, ДО ЯКИХ ОБОВ'ЯЗКОВО НАДСИЛАЮТЬ
АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ**

1. Адміністрація Президента України
(01220, Київ, вул. Банкова, 11)
2. Кабінет Міністрів України
(01008, Київ, вул. М. Грушевського, 12/2)
3. Міністерство освіти і науки України
(01033, Київ, просп. Перемоги, 10)
4. Вища атестаційна комісія України
(01001, Київ, вул. Хрещатик, 34)
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
(03039, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3)
6. Національна парламентська бібліотека України
(01601, Київ, вул. М. Грушевського, 1)
7. Львівська державна наукова бібліотека ім. В.С. Стефаника
(79000, Львів, вул. Стефаника, 2)
8. Одеська державна наукова бібліотека
(65026, Одеса, вул. Пастера, 13)
9. Харківська державна наукова бібліотека ім.В.Г.Короленка
(61003, Харків, пров. Короленка, 18)
10. Волинський державний університет ім. Лесі Українки
(43009, Луцьк, просп. Волі, 13)
11. Дніпропетровський національний університет
(49025, Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 72)
12. Донецький національний університет
(83055, Донецьк, вул. Університетська, 24)
13. Запорізький державний університет
(69600, Запоріжжя, вул. Жуковського, 66)
14. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
(01017, Київ, вул. Володимирська, 64)
15. Львівський національний університет ім. Івана Франка
(79002, Львів, вул. Університетська, 1)
16. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
(65057, Одеса, вул. Дворянська, 2)
17. Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського
(95038, Сімферополь, вул. Ялтинська, 4)
18. Сумський державний університет
(40007, Суми, вул. Римського-Корсакова, 2)
19. Ужгородський національний університет
(88000, Ужгород, вул. Горького, 4)
20. Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля
(91034, Луганськ, кв. Молодіжний, 20-А)
21. Прикарпатський університет ім. В.С. Стефаника
(76000, Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57)

22. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
(61006, Харків, пл. Свободи, 4)
23. Черкаський державний університет ім. Богдана Хмельницького
(18000, Черкаси, б-р Шевченка, 81)
24. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
(14012, Чернівці, вул. М. Коцюбинського, 2)
25. Російська державна бібліотека
(101000, Российская Федерация, Москва, просп. Калинина, 3)
26. Державна бібліотека Республіки Білорусь
(220636, Белоруссия, Минск, ул. Красноармейская, 9)
27. Державна бібліотека ім.А.Навої Республіки Узбекистан
(700000, Узбекистан, Ташкент, Мустакилик, 5)
28. Національна бібліотека Грузії
(380007, Грузия, Тбилиси, ул. Кецховели, 5)
29. Національна бібліотека Республіки Казахстан
(480013, Казахстан, Алматы, просп. Абая, 14)
30. Державна бібліотека ім. М.Ф. Ахундова Азербайджанської Республіки
(370601, Азербайджан, Баку, ул. Хагани, 25)
31. Національна бібліотека Республіки Молдова
(277012, Республика Молдова, Кишинев, ул. Киевская, 78)
32. Національна бібліотека Киргизької Республіки
(72000, Киргизия, Бишкек, ул. Советская, 208)
33. Національна бібліотека ім. Фірдоусі Республіки Таджикистан
(734711, Таджикистан, Душанбе, просп. Рудаки, 14)
34. Державна бібліотека ім. А.Ф. Мяснікяна Республіки Вірменія
(375009, Армения, Ереван, ул. Теряна, 72)
35. Національна бібліотека ім. Фірдоусі Туркменистану
(744000, Туркменистан, Ашгабад, пл. К. Маркса)
36. Книжкова палата України
(02094, Київ, просп. Гагаріна, 27)
37. Державна науково-технічна бібліотека України
(03171, Київ, вул. Антоновича, 180)
38. Центральна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН
(03127, Київ, вул. Героїв оборони, 10)
- для біологічних, сільськогосподарських та ветеринарних наук
39. Державна наукова медична бібліотека
(01033, Київ, вул. Толстого, 7)
- для біологічних, медичних та фармацевтичних наук
40. Державна науково-педагогічна бібліотека АПН України
(04060, Київ, вул. Максима Берлінського, 9)
- для педагогічних, психологічних наук
41. Національна юридична бібліотека України
(03039, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3)
- для юридичних наук

**ПРО ФУНКЦІОНУВАННЯ
ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У НАУКОВІЙ СФЕРІ**

(з постанови Головної ради ВАК України від 12 березня 1998 р.)

Головна рада Вищої атестаційної комісії України відзначає низький рівень функціонування державної мови у науковій сфері, недосконалість сучасної української наукової термінології, незначну кількість захищених дисертацій, написаних українською мовою.

З метою сприяння процесу активного функціонування державної мови у науковій сфері, активізації процесу становлення української наукової термінології в усіх галузях науки, зважаючи на недостатні темпи зростання кількості захищених дисертацій, написаних державною мовою, Головна рада Вищої атестаційної комісії України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Звернути увагу спеціалізованих учених рад на недостатній рівень виконання вимог Конституції України та інших законодавчих актів про використання української мови в науковій сфері.

2. Рекомендувати керівникам вищих навчальних закладів і наукових установ організувати й систематично проводити роботу зі здобувачами наукових ступенів з метою забезпечення вільного володіння ними українською науковою фаховою термінологією та підготовки рукописів дисертаційних досліджень державною мовою.

3. Вважати професійним обов'язком громадян України - здобувачів наукового ступеня досконале володіння українською фаховою науковою термінологією і сприяння її широкому впровадженню в практику наукової та педагогічної роботи.

ПРО ВИКОНАННЯ ВИМОГ
ЩОДО ПОДАННЯ В СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВЧЕНІ РАДИ ВИСНОВКУ
ОРГАНІЗАЦІЇ, ДЕ ВИКОНУВАЛАСЯ ДИСЕРТАЦІЯ
(з постанови президії Вищої атестаційної комісії України
від 16 травня 2001 р. № 3-05/5)

Згідно з вимогами «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» організація, де виконувалася дисертація або до якої був прикріплений здобувач, проводить попередню експертизу поданої дисертації, а спеціалізована вчена рада приймає дисертацію для попереднього розгляду тільки за наявності висновку установи, де виконувалася дисертація.

Висновок є практично єдиним документом, в якому відображені та підтверджені керівником установи відомості про виконання роботи здобувачем, затвердження теми та наукового консультанта (наукового керівника), зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами та планами науково-дослідних робіт установи, конкретний особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист, і в розроблення, виконані зі співавторами, разом з якими були опубліковані наукові праці.

Узагальнення результатів перевірок діяльності спеціалізованих учених рад за 2000 рік, проведених відповідно до постанови президії Вищої атестаційної комісії України від 15 березня 2000 р. № 4-04/3 щодо посилення дієвості й ефективності системи державного контролю у сфері підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, засвідчило численні порушення пп. 18, 19 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» і наказу голови ВАК України від 20 березня 2000 р. № 120 в частині викладених вище нормативних вимог.

Крім того, бувають випадки, коли керівники організацій підходять формально до затвердження висновків семінарів кафедр або відділів установ, де виконується дисертація. Незважаючи на те, що відповідно до п. 18 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» керівник організації несе персональну відповідальність за якість, об'єктивність і терміни підготовки висновку, цієї вимоги не завжди дотримуються. Аналіз атестаційних справ показує, що деякі керівники установ не забезпечують контроль за проведенням перевірки первинних документів дисертаційних досліджень і достовірності наведених у висновку даних.

З огляду на викладене вище президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Вважати за необхідне внести до переліку документів, які має подавати до спеціалізованої вченої ради здобувач наукового ступеня, висновок установи, де виконувалася робота, та висновок установи, до якої він був прикріплений.
2. Звернути увагу керівників установ, які затверджують висновок організації, де виконувалася дисертаційна робота, на необхідність забезпечення контролю об'єктивності та достовірності даних, що викладені у висновку.
3. Головам спеціалізованих учених рад при попередньому розгляді документів послити вимогливість до висновків установ щодо виконання дисертаційних робіт.

**ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ,
ЯКІ ПОДАЄ ДО СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ЗДОБУВАЧ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ**

1. Заява на ім'я голови спеціалізованої вченої ради з проханням прийняти дисертацію до розгляду, в якій необхідно зазначити, чи вперше захищається ця дисертація.

2. Особовий листок з обліку кадрів з відомостями, чинними на час прийняття дисертації до захисту, засвідчений відділом кадрів за основним місцем роботи, з фотокарткою, засвідченою печаткою установи (2 пр.). Для іноземних громадян - засвідчена печаткою установи за основним місцем роботи або навчання ксерокопія *іноземного* паспорта здобувача (2 пр.). В усіх документах атестаційної справи імена іноземних громадян повинні наводитися в тому порядку, який указано в їхньому іноземному паспорті.

3. Засвідчені в установленому порядку копії дипломів про повну вищу освіту, зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про повну вищу освіту. **Для іноземних громадян - додатково копія свідоцтва, виданого на підставі рішення Міністерства освіти і науки України, щодо еквівалентності документів інших держав про повну вищу освіту дипломам про повну вищу освіту України.** Засвідчені в установленому порядку копії документів про наукові ступені (вчені звання), зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про науковий ступінь (вчене звання). У разі зміни здобувачем прізвища додається нотаріально засвідчена копія документа про зміну прізвища.

4. Засвідчене підписами і печаткою установи посвідчення про складені кандидатські іспити за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (для здобувачів наукового ступеня кандидата наук), або засвідчене підписом і печаткою установи посвідчення за формою, яка діяла на час складання кандидатського іспиту.

5. Автореферат захищеної здобувачем дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук (для докторських дисертацій).

6. Висновок установи, в якій виконувалась дисертація чи до якої був прикріплений здобувач, із зазначенням, ким і коли була затверджена тема дисертації (2 пр.).

Висновок оформлюється як витяг з протоколу засідання кафедри (міжкафедрального семінару, лабораторії, відділу), підписується завіду-

вачем кафедри (керівником семінару, лабораторії, відділу), як правило, доктором наук, затверджується керівником установи і скріплюється печаткою. У висновку поряд з іншими аспектами характеристики дисертації та особистості здобувача має бути визначено конкретний персональний внесок здобувача до всіх наукових праць, опублікованих із співавторами. Термін чинності висновку - 1 рік.

7. Перераховані в авторефераті монографії, брошури, описи авторських свідоцтв (копії), статті (відбитки або копії), тексти депонованих та анотованих у журналах рукописів наукових праць, тези доповідей (копії) - в 1 пр.

8. Дисертація, оформлена згідно з вимогами, викладеними в «Основних вимогах до дисертацій та авторефератів дисертацій», у кількості примірників, необхідних для передавання на збереження до Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, до бібліотеки установи, де створено спеціалізовану вчену раду, для відправки опонентам і провідній установі (організації).

9. Автореферат дисертації, оформлений згідно з вимогами, викладеними в розд. 5 «Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій», у 2 примірниках. Усі примірники автореферату підписуються автором на обкладинці (форма 6).

10. Відгук наукового керівника (наукового консультанта), засвідчений печаткою установи, в якій він працює.

11. Файл з текстом автореферату. Ім'я файла aref.rtf (2 пр. на 2 дискетах).

12. Чотири поштові картки з марками та вказаними адресами здобувача (2 картки) та сиецради (2 картки). На зворотному боці поштових карток у верхньому кутку пишуть прізвище, ім'я, по батькові здобувача, галузь науки та науковий ступінь, на який він претендує.

13. Примірник захищеної кандидатської дисертації (для здобувачів наукового ступеня доктора наук).

14. (Вилучено).

15. Файли з текстом дисертації на дискетах для передавання до Українського інституту науково-технічної та економічної інформації. Імена файлів dis1.rtf, dis2.rtf,... (1 комплект дискет, кількість яких залежить від обсягу дисертації).

16. У разі навчання в аспірантурі - засвідчена в установленому порядку копія наказу за підписом керівника установи про зарахування до аспірантури.

**ПЕРЕЛІК
ДОКУМЕНТІВ АТЕСТАЦІЙНОЇ СПРАВИ ЗДОБУВАНА
НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК,
ЯКІ ПОДАЮТЬ ДО ВАК УКРАЇНИ**

1. Супровідний лист на бланку установи, підписаний головою спеціалізованої вченої ради (форма 8).

2. Облікова картка здобувана (форма 13).

3. Особовий листок з обліку кадрів з відомостями, чинними на час прийняття дисертації до захисту, засвідчений відділом кадрів за основним місцем роботи, з фотокарткою, засвідченою печаткою установи (1 пр.). Для іноземних громадян - засвідчена печаткою установи за основним місцем роботи або навчання ксерокопія іноземного паспорта здобувана (1 пр.). В усіх документах атестаційної справи імена іноземних громадян повинні наводитися в тому порядку, який указано в їх іноземному паспорті.

4. Автореферат дисертації (5 пр.), підписаний на обкладинці автором. Автореферат необхідно друкувати державною мовою.

5. Реєстраційна картка присутності членів спеціалізованої вченої ради на засіданні й участі у таємному голосуванні (форма 10).

6. Стенограма (ідентична за змістом з фонограмою) засідання спеціалізованої вченої ради, підписана головуючим на засіданні спеціалізованої вченої ради і вченим секретарем спеціалізованої вченої ради та засвідчена печаткою установи, при якій функціонує рада, із зазначенням присутніх на засіданні постійних і введених додатково до її складу з дозволу ВАК України членів ради та їх спеціальностей.

У стенограмі обов'язково фіксують доповідь здобувана, а також всі критичні зауваження, які містяться у відгукках на дисертацію та автореферат і висловлені під час дискусії щодо дисертації, та відповіді на них здобувана, висновок спеціалізованої вченої ради щодо дисертації.

7. Відгуки офіційних опонентів, засвідчені печатками установ, в яких вони працюють, із зазначенням дати їх надходження до ради.

8. Відомості про офіційних опонентів за формою 24.

9. Відгук провідної установи, підписаний фахівцями із відповідної спеціальності (серед яких обов'язково повинен бути доктор наук), затверджений керівником установи та засвідчений печаткою установи із зазначенням дати його надходження до ради.

10. Висновок установи, де виконувалась дисертація, затверджений керівником установи і засвідчений печаткою установи (термін чинності висновку 1 рік із дня його затвердження). У висновку, крім характеристики дисертації, повинен бути обов'язково відображений конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист, та відзначена наявність використання в дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувана.

11. Висновок комісії спеціалізованої вченої ради щодо відповідності дисертації зазначеній спеціальності та профілю ради, повноти викладу основних результатів дисертації в друкованих працях та особистого внеску дисертанта, використання в дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувана.

12. Засвідчені в установленому порядку копії дипломів про повну вищу освіту, зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про повну вищу освіту. Для іноземних громадян - додатково копія свідоцтва, виданого на підставі рішення Міністерства освіти і науки України, щодо еквівалентності документів інших держав про повну вищу освіту дипломам про повну вищу освіту України. Засвідчені в установленому порядку копії документів про наукові ступені (вчені звання), зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про науковий ступінь (вчене звання). У разі зміни здобувачем прізвища додається нотаріально засвідчена копія документа про зміну прізвища.

13. Автореферат захищеної здобувачем дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

14. Реєстраційно-облікова картка (форма 15), графі якої заповнюються машинописом (2 пр.).

15. Один гнучкий магнітний диск (ГМД) розміром 3,5 дюйма ємністю 1,44 Мбайт з такими файлами:

файл з даними облікової картки здобувача. Ім'я файла - form 13.xls;

файл з текстом автореферату. Ім'я файла - aref.rtf;

файл з формою 15. Ім'я файла - form15.rtf;

файл із зауваженнями, які містяться у відгуках опонентів і провідної установи, у відгуках на дисертацію й автореферат, а також зауваженнями, які висловлювались членами спеціалізованої вченої ради та фахівцями під час захисту. Ім'я файла - notes.rtf.

16. Опис документів, які є у справі (форма 19).

Атестаційну справу брошурують у швидкозшивач з картону без зав'язок, на внутрішньому боці обкладинки якого наклеюють конверт, куди вкладають:

автореферати;

дискету;

реєстраційно-облікові картки дисертації (форма 15);

чотири поштові картки з марками і вказаними адресами здобувача (2 картки) та спецради (2 картки). На зворотному боці поштових карток пишуть прізвище, ім'я, по батькові здобувача, галузь науки та науковий ступінь, на який він претендує.

Послідовність розміщення документів в атестаційній справі повинна відповідати їх нумерації в даному переліку.

Зразок обкладинки атестаційної справи наведений у формі 9.

До атестаційної справи обов'язково додають:

17. Перший примірник дисертації, переплетений і підписаний автором та засвідчений вченим секретарем спеціалізованої вченої ради щодо його ідентичності за змістом з іншими примірниками дисертації, що були подані до ради;

18. Два примірники облікової картки дисертації (форма 14), один з яких повинен бути з відміткою УкрІНТЕІ.

19. (Вилучено).

20. Два невідписаних конверти формату 230x160 мм з марками літери «Е».

**ПЕРЕЛІК
ДОКУМЕНТІВ АТЕСТАЦІЙНОЇ СПРАВИ
ЗДОБУВАНА НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА НАУК,
ЯКІ ПОДАЮТЬ ДО ВАК УКРАЇНИ**

1. Супровідний лист на бланку установи, підписаний головою спеціалізованої вченої ради (форма 8).

2. Облікова картка здобувана (форма 13).

3. Особовий листок з обліку кадрів з відомостями, чинними на час прийняття дисертації до захисту, засвідчений відділом кадрів за основним місцем роботи, з фотокарткою, засвідченою печаткою установи (1 пр.). Для іноземних громадян - засвідчена печаткою установи за основним місцем роботи або навчання ксерокопія іноземного паспорта здобувана (1 пр.). В усіх документах атестаційної справи імена іноземних громадян повинні наводитися в тому порядку, який указано в їхньому іноземному паспорті.

4. Автореферат дисертації (5 пр.), підписаний на обкладинці автором. Автореферат потрібно друкувати державною мовою.

5. Реєстраційно-облікова картка (форма 15), граfi якої заповнюються машинописом (2 пр.).

6. Засвідчена підписом і печаткою установи копія посвідчення про складені кандидатські іспити за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» або засвідчена підписом і печаткою установи копія посвідчення за формою, яка діяла на час складання кандидатського іспиту.

7. Стенограма (ідентична за змістом з фонограмою) засідання спеціалізованої вченої ради, підписана головуючим на засіданні спеціалізованої вченої ради та вченим секретарем спеціалізованої вченої ради та засвідчена печаткою установи, при якій функціонує рада, із зазначенням присутніх на засіданні постійних і введених додатково до її складу членів ради та їх спеціальностей.

У стенограмі обов'язково фіксують доповідь здобувана, а також всі критичні зауваження, які містяться у відгуках на дисертацію та автореферат і висловлені під час дискусії щодо дисертації, та відповіді на них здобувана, висновок спеціалізованої вченої ради щодо дисертації.

8. Відгуки офіційних опонентів, засвідчені печатками установ, в яких вони працюють, із зазначенням дати їх надходження до ради.

9. Відомості про офіційних опонентів за формою 24.

10. Відгук провідної установи, підписаний фахівцями із відповідної спеціальності (серед яких повинен бути доктор наук), затверджений керівником установи та засвідчений печаткою установи із зазначенням дати його надходження до ради.

11. Висновок установи, де виконувалась дисертація, затверджений керівником установи і засвідчений печаткою (термін чинності висновку 1 рік із дня його затвердження). У висновку, крім характеристики дисертації, повинен бути обов'язково відображений конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

12. Висновок комісії спеціалізованої вченої ради щодо відповідності дисертації зазначеній спеціальності та профілю ради, повноти викладу основних результатів дисертації в друкованих працях та особистого внеску дисертанта.

13. Засвідчені в установленому порядку копії дипломів про повну вищу освіту, зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про повну вищу освіту. **Для іноземних громадян - додатково копія свідоцтва, виданого на підставі рішення Міністерства освіти і науки України, щодо еквівалентності документів інших держав про повну вищу освіту дипломам про повну вищу освіту України.** У разі зміни здобувачем прізвища додається нотаріально засвідчена копія документа про зміну прізвища.

14. Один гнучкий магнітний диск (ГМД) розміром 3,5 дюйма ємністю 1,44 Мбайт з такими файлами:

файл з даними облікової картки здобувана. Ім'я файла - form 13.xls;

файл з текстом автореферату. Ім'я файла - aref. .rtf;

файл з формою 15. Ім'я файла - form15.rtf;

файл із зауваженнями, які містяться у відгуках опонентів і провідної установи, у відгуках на дисертацію та автореферат, а також зауваженнями, які висловлювались членами спеціалізованої вченої ради та фахівцями під час захисту. Ім'я файла - notes.rtf.

15. Опис документів, які є у справі (форма 19).

Атестаційну справу брошурують у швидкозшивач з картону без зав'язок, на внутрішньому боці обкладинки якого наклеюють конверт, куди вкладають:

дискету;

автореферати;

реєстраційно-облікові картки дисертації (форма 15);

чотири поштові картки з марками і вказаними адресами здобувана (2 картки) та спецради (2 картки). На зворотному боці поштових карток пишуть прізвище, ім'я, по батькові здобувана, галузь науки та науковий ступінь, на який він претендує.

Послідовність розміщення документів в атестаційній справі повинна відповідати їх нумерації в даному переліку.

Зразок обкладинки атестаційної справи наведений у формі 9.

До атестаційної справи обов'язково додають:

16. Перший примірник дисертації, переплетений і підписаний автором та засвідчений вченим секретарем спеціалізованої вченої ради щодо його ідентичності за змістом з іншими примірниками дисертації, що були подані до ради.

17. Два примірники облікової картки дисертації (форма 14), один з яких повинен бути з відміткою УкрІНТЕІ.

18. (Вилучено).

19. Два невідписаних конверти формату 230x160мм з марками літери «Е».

20. У разі навчання в аспірантурі - засвідчена в установленому порядку копія наказу за підписом керівника установи про зарахування до аспірантури.

ОБЛІКОВА КАРТКА ЗДОБУВАНА
Рішення про присудження

(прізвище, ім'я, по батькові у давальному відмінку)

наукового ступеня доктора (кандидата) _____ наук
(галузь)

на підставі прилюдного захисту дисертації «_____»
(назва дисертації)

у вигляді _____*/ з грифом
(рукопису, опублікованої монографії) (таємно,

за спеціальністю
для службового користування) (шифр і назва спеціальності

_____у спеціалізованій вченій раді _____
за переліком) (шифр ради)

(назва установи, відомство у родовому відмінку, місто)

прийнято «_____» _____200 р., протокол №_____.

Справа №_____

_____19 р. народження
(прізвище, ім'я, по батькові)

громадянин _____
(вказується назва країни, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчив у 19 _____ р. _____
(назва навчального закладу)

за спеціальністю _____
(за дипломом)

Наукові ступені і вчені звання (перелічуються у порядку їх присудження чи присвоєння за наявності):

кандидат _____наук з 19 _____ року,
доцент кафедри _____з 19 _____ року.

Якщо здобувач закінчив аспірантуру (для кандидатів наук) чи докторантуру (для докторів наук), то вказується рік її закінчення і відомча підпорядкованість та назва установи, де вона функціонує.

Працює _____ в _____

(посада)

(назва установи, відомство, місто)

з 19 ____ р. до теперішнього часу.

Дисертація виконана в _____

(назва установи, відомство, місто)

Науковий керівник (для кандидатів наук) або науковий консультант (для докторів наук) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь,

вчене звання, місце роботи, посада)

Здобувач має _____ опублікованих праць за темою дисертації, з них _____ праць написано без співавторів, _____ монографій, _____ статей в провідних наукових фахових виданнях, _____ авторських свідоцтв на винаходи, в тому числі (наводиться три праці для кандидатів наук і чотири найбільш значні праці - для докторів наук):

1. _____

(бібліографічні дані за формою 23)

2. _____

(бібліографічні дані за формою 23)

Офіційні опоненти:

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь за спеціальністю,

вчене звання за спеціальністю (по кафедрі), місце роботи, посада)

дав _____ відгук із зауваженнями: _____

(негативний, позитивний)

(наводяться)

Провідна установа _____

(назва установи, назва кафедри (відділу),

_____ дала _____ відгук із

відомство, місто)

(негативний, позитивний)

зауваженнями:

(наводяться)

На дисертацію та автореферат надійшли відгуки:

(перелічуються всі відгуки з обов'язковим зазначенням місць роботи,

посад, наукових ступенів, учених звань, прізвищ та ініціалів

авторів відгуків, характеру відгуків (негативний чи позитивний) та

критичних зауважень)

У дискусії брали участь члени спеціалізованої вченої ради:

(прізвища, ініціали, наукові ступені, спеціальність, зауваження)
та присутні на захисті фахівці _____
(прізвища, ініціали, наукові ступені,

місяця роботи, посади, зауваження)

При проведенні таємного голосування виявилось, що із _____ членів спеціалізованої вченої ради, які брали участь у голосуванні (з них _____ докторів наук за профілем дисертації), проголосували

«За» _____ членів ради,
«Проти» _____ членів ради,
недійсних бюлетенів _____.

Висновок спеціалізованої вченої ради (відповідно до «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань»).

Головуючий на засіданні
спеціалізованої вченої ради _____
(шифр ради) (підпис) (ініціали, прізвище)

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Печатка установи,
де створена рада « » _____ 200 р.

Затверджено постановою президії ВАК України
від « » _____ 200 р. № _____

Виписано диплом _____
(серія, номер)

Начальник атестаційного відділу _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З а у в а ж е н н я :

1. Номер справи, реквізити постанови президії, номер диплома проставляють у ВАК України.

2. Відомості щодо грифа обмеженості розповсюдження (після позначки */) наводять за необхідності.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ВАРІАНТІВ ДОКУМЕНТІВ АТЕСТАЦІЙНИХ СПРАВ

У Вищій атестаційній комісії України розроблено та впроваджено автоматизовану систему аналізу захищених і відхилених дисертаційних робіт, інформаційною базою якої служать електронні варіанти облікової картки здобувана (форми 13), електронні варіанти авторефератів, відомості про зауваження до дисертації та автореферату, що містяться у відгуках і виступах у дискусії під час прилюдного захисту дисертації, встановлені спеціалізованою вченою радою формулювання об'єкта досліджень і результатів наукових досліджень, відомості щодо відхилених дисертацій.

Порядок підготовки та подання електронних варіантів матеріалів атестаційних справ

1. До спеціалізованої вченої ради здобувач наукового ступеня подає електронний варіант тексту автореферату дисертації у 2 примірниках (на 2 гнучких магнітних дисках (ГМД) розміром 3,5 дюйма), структура якого повністю відповідає друкованому варіанту автореферату з обкладинкою включно. Автореферат набирається в кирилізованому шрифті Times New Roman, розмір шрифту 12. На зворотній стороні обкладинки необхідно проставити дату і час захисту дисертації та дату розсилання автореферату. Рисунки в авторефераті можна не наводити. Автореферат подається у вигляді файла формату .rtf для Word for Windows у незаархівованому вигляді.

2. Інформація в електронному варіанті щодо успішно захищених дисертацій готується спеціалізованою вченою радою і надсилається до ВАК на одному ГМД розміром 3,5 дюйма ємністю 1,44 Мбайт з такими файлами:

файл з даними облікової картки здобувана. Ім'я файла - form 13.xls;

файл з текстом автореферату. Ім'я файла - aref.rtf;

файл із зауваженнями, які містяться у відгуках опонентів і провідної установи, у відгуках на дисертацію й автореферат, а також зауваженнями, які висловлювались членами спеціалізованої вченої ради та фахівцями під час захисту. Ім'я файла - notes.rtf.

ГМД зі згаданими файлами вкладається до конверта, який наклеюють на внутрішньому боці обкладинки швидкозшивача атестаційної справи. Аналогічний ГМД зберігається у спеціалізованій ученій раді.

Дані у файл form 13.xls повинні вводитись за допомогою електронних таблиць Excel-97 (версія 8 для Windows). Склад та структура файла наведені в табл. 1.

Файл notes.rtf набирається в текстовому редакторі Word-97 для Windows в кирилізованому шрифті Times New Roman, розмір шрифту 12. Структура цього файла може бути довільною.

3. По дисертаціях, відхилених спеціалізованими вченими радами, до ВАК надсилається підготовлений спеціалізованою вченою радою файл на одному ГМД розміром 3,5 дюйма з іменем out.xls.

Дані у файл out.xls повинні вводитись за допомогою електронних таблиць Excel-97 (версія 8 для Windows). Склад та структура файла наведені в табл. 2.

4. Інформація в електронному варіанті щодо атестаційних справ старшого наукового співробітника готує вчена рада і надсилає до ВАК України на одному ГМД розміром 3,5 дюйма з файлом, що має ім'я - sns.xls.

Дані у файл sns.xls повинні вводитись за допомогою електронних таблиць Excel-97 (версія 8 Windows). Склад і структура файла наведені в табл. 5.

Склад та структура файла *formHjcls*

Файл з даними облікової картки здобувана призначений для імпорту в базу даних, тому його поля повинні бути старанно заповнені згідно з наведеною нижче таблицею. Для уникнення змішень даних у табл. 1 наведені коди колонок, в яких повинні розташовуватись відповідні їм дані. Шифри назв міністерств та відомств вводять згідно з табл. 3.

Порядок введення даних до файла *form13.xls*

1. Завантажити електронну таблицю Excel-97 стандартної конфігурації для операційної системи Windows 95 або Windows 98, переконавшись попередньо, що параметром «Регіональні установки» операційної системи Windows є «Україна» (цей параметр істотно впливає на формат представлення дати у файлі).

2. Вводити дані в перший рядок відповідних колонок (від А до СН). При введенні даних необхідно контролювати кількість введених символів. Треба пам'ятати, що до числа символів належить і символ пропуску.

3. Переходити від колонки до колонки потрібно за допомогою клавіші «Стрілка вправо» (->). Дані, які записуються до колонок, не повинні починатися з символу пропуску. При введенні даних забороняється використовувати латинські літери замість відповідних їм кирилических, крім назв установ, в яких у назві вживаються іншомовні слова, та формул і змінних в полях «Назва дисертації» і «Результати наукових досліджень».

4. При занесенні інформації щодо наукового керівника, консультанта й опонентів вводити прізвища та ініціали. Довгі назви установ та підрозділів провідної установи слід скорочувати згідно з ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила». Застосування абрєвіатур не дозволяється. Відомче підпорядкування в назвах установ не вказується.

5. До поля «Галузь науки» назву галузі потрібно вводити так: архітектурні, біологічні, ветеринарні, військові, географічні, геологічні, державне управління, економічні, історичні, медичні, мистецтвознавство, педагогічні, політичні, психологічні, сільськогосподарські, соціологічні, технічні, фармацевтичні, фізвиховання і спорт, фізико-математичні, філологічні, філософські, хімічні, юридичні.

6. Наукові ступені наукових керівників та офіційних опонентів слід скорочувати згідно з табл.4.

7. Особливу увагу потрібно звернути на поле «Шифр спеціальності». Excel часто перед двома останніми цифрами шифру вводять 19 або 20, сприймаючи шифр спеціальності як дату. В цьому випадку потрібно відформатувати зміст колонки F як текст і ввести ще раз потрібні дані.

8. Другий і подальші за номерами рядки чи зайві колонки (від CI і далі) слід вилучити, використовуючи в меню Excel функцію Edit.

9. Після завершення введення даних потрібно зберегти файл, присвоївши йому ім'я form 13. Розширення .xls програма Excel допише сама. Перед збереженням файла курсор необхідно встановити в перший рядок однієї з введених колонок (A 1 - CH 1).

10. Перевірити файл на віруси.

Склад і структура файлів dis 1, dis2,...

Склад, структура і порядок введення даних до файлів dis1, dis2, ... встановлена Українським інститутом науково-технічної та економічної інформації. З питань підготовки згаданих файлів необхідно звертатися до УкрНТЕІ за адресою:

03171, Київ, вул. Антоновича, 180.

Довідки за телефонами: 268-84-73, 268-25-63.

ПРО ДОПОВНЕННЯ ФАЙЛА notes.rtf В ЕЛЕКТРОННОМУ ВАРІАНТІ МАТЕРІАЛІВ АТЕСТАЦІЙНОЇ СПРАВИ «Висновком про видачу диплома кандидата наук» (додаток до наказу ВАК України від 5 липня 2001 р. №430)

ВАК України повідомляє спеціалізовані вчені ради про необхідність розширення інформації, що міститься у файлі notes.rtf електронного варіанта матеріалів атестаційної справи, а саме: після наведення всіх зауважень треба подати висновок про видачу диплома кандидата наук згідно з формою:

Висновок

про видачу диплома кандидата (назва галузі) наук

Прізвище та ініціали, посада (інженер, аспірант тощо), (установа місця роботи, відомство місця роботи), (дата захисту) захистив у спецраді (шифр спецради) (установа, при якій функціонує спецрада) дисертацію на тему: «(назва дисертації)», спеціальність (шифр і назва спеціальності).

Аспірантуру закінчив у ____ р. (для тих, хто в аспірантурі не навчався, писати «В аспірантурі не навчався»).

Науковий керівник:

(науковий ступінь і вчене звання наукового керівника), (прізвище, ім'я, по батькові), (посада наукового керівника), (місце роботи наукового керівника).

Офіційні опоненти:

(науковий ступінь і вчене звання першого опонента), (прізвище, ім'я, по батькові), (посада першого опонента), (місце роботи першого опонента);

(науковий ступінь і вчене звання другого опонента), (прізвище, ім'я, по батькові), (посада другого опонента), (місце роботи другого опонента);

провідна установа - (назва провідної установи), (підрозділ провідної установи) подали позитивні відгуки.

За темою дисертації опубліковано робіт - ____, серед них монографій - ____, статей - ____, з них у журналах - ____, та збірниках - ____, авторських свідоцтв (патентів) - ____, тез доповідей - ____.

Результати голосування в спецраді: за - ____, проти - ____, недійсних бюлетенів -

Примітка. У разі, коли опонент чи провідна установа подають негативний відгук, потрібно це вказати після зазначення опонента чи провідної установи.

Наприклад:

Висновок

про видачу диплома кандидата географічних наук

Бондаренко О.І., старший лаборант, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України, 25.06.2001 захистив у спецраді К 35.051.05 Львівського національного університету ім. Івана Франка дисертацію на тему «Екологічний стан агроландшафтів Півдня України та шляхи його оптимізації», спеціальність 11.00.02 - економічна та соціальна географія.

Аспірантуру закінчив 2000 р.

Науковий керівник:

д.геогр.н., професор Сергієнко О.І., професор кафедри економічної та соціальної географії, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

офіційні опоненти:

д.геогр.н., професор Андрієвський М.Д., професор кафедри економічної та соціальної географії, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка,

д.геогр.н., професор Самченко В.П., завідувач кафедри економічної географії, Чернівецький національний університет ім. Юрія Фельковича,

провідна установа - Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (кафедра економічної та соціальної географії)

подали позитивні відгуки.

За темою дисертації опубліковано робіт - 11, серед них монографій - 0, статей - 6, з них у журналах - 3 та збірниках - 3, авторських свідоцтв (патентів) - 1, тез доповідей - 4.

Результати голосування: за - 13, проти - 0, недійсних бюлетенів - 0.

Таблиця 1

Склад та структура файла облікової картки захищеної дисертації

№ пор.	Назва поля	Кількість символів	Колонка в Ехсеї	Пояснення
1	Прізвище здобувана	20	А	
2	Ім'я здобувана	15	В	
3	По батькові	15	С	
4	Науковий ступінь	1	И	Д або К
5	Галузь науки	20	Е	технічні
6	Шифр спеціальності	20	Р	05.20.01
7	Назва дисертації	200		
8	Шифр спецради	11	Н	Д 11.411.01. Після букви Д або К ставиться один пропуск
9	Дата захисту	10	І	10.04.2000
10	Номер протоколу	15	І	4/2000
11	Рік народження	4	К	
12	Громадянство	30	Ь	Йорданія
13	Стать	1	М	Ч або Ж
14	Закінчив ВНЗ	100	Н	назва ВНЗ на час закінчення навчання
15	Рік закінчення ВНЗ	4	О	
16	Спеціальність за дипломом	40	Р	назва здобутої спеціальності
17	Наукові ступені та вчені звання	100		наукові ступені та вчені звання або пусто
18	Відомство установи аспірантури (докторантури)	2	Р.	шифр відомства згідно з табл.3
19	Назва установи аспірантури (докторантури)	100		
20	Рік закінчення аспірантури (докторантури)	4	Т	
21	Відомство установи, де працює здобувач	2	И	шифр відомства згідно з табл.3
22	Назва установи, де працює здобувач	100	У	
23	Місто, в якому знаходиться установа, де працює здобувач	30	ЧУ	Київ; смт Чабани
24	Посада здобувана	20	Х	завідувач відділу, доцент кафедри, професор кафедри, с.н.с, м.н.с, п.н.с, г.н.с.
25	Дата призначення здобувана на посаду	10	У	23.07.99
26	Відомство, де виконана дисертація	2		шифр згідно з табл.3
27	Назва установи, де виконана дисертація	100	АА	

28	Місто, в якому перебуває установа, де виконано дисертацію	30	AB	Дніпропетровськ
29	Прізвище та ініціали (ПІБ) наукового керівника (НК)	40	AC	Волошук А.Б.
30	Науковий ступінь НК	11	AD	к.психол.н.
31	Вчене звання НК	20	AE	с.н.с.
32	Відомство установи, де працює НК	2	AF	шифр згідно з табл.3
33	Назва установи, де працює НК	100	AG	
34	Посада НК	20	AH	
35	Публікації здобувані за темою: всього	3	AI	число або нуль при відсутності
36	Без співавторів	3	AJ	
37	Монографій	3	AK	
38	Статей	3	AL	
39	Авторських свідочств	3	AM	
40	ПІБ першого опонента	40	AN	
41	Науковий ступінь	11	AO	д.філол.н.
42	Вчене звання	20	AP	професор
43	Відомство установи, де працює перший опонент	2	AQ	шифр згідно з табл.3
44	Назва установи, де працює перший опонент	100	AR	
45	Характер відгуку	10	AS	позитивний
46	Кількість зауважень	2	AT	0 або число
47	ПІБ другого опонента	40	AU	
48	Науковий ступінь	11	AV	к.фізвих.
49	Вчене звання	20	AW	доцент
50	Відомство установи, де працює другий опонент	2	AX	шифр згідно з табл.3
51	Назва установи, де працює другий опонент	100	AY	
52	Характер відгуку	10	AZ	позитивний, негативний
53	Кількість зауважень	2	BA	0 або число
54	ПІБ третього опонента	40	BB	колонки 54-60 не заповнюються, якщо третій опонент відсутній
55	Науковий ступінь	11	BC	
56	Вчене звання	20	BD	
57	Відомство установи, де працює третій опонент	2	BE	
58	Назва установи, де працює третій опонент	100	BF	
59	Характер відгуку	10	BG	
60	Кількість зауважень	2	BH	
61	Відомство провідної установи	2	BI	шифр згідно з табл.3
62	Місто, в якому знаходиться провідна установа	30	BJ	
63	Назва провідної установи	100	BK	
64	Назва підрозділу провідної установи, в якому обговорювалась дисертація	100	BL	кафедра фольклористики, відділ історії України, вчена рада

Продовж, табл. 1

65	Характер відгуку	10	ВМ	позитивний, негативний
66	Кількість зауважень	2	ВN	0 або число
67	Кількість позитивних відгуків на автореферат	2	ВО	у колонках 67-72 число або нуль (при відсутності відгуків)
68	Кількість негативних відгуків на автореферат	2	ВР	
69	Кількість членів спецради, які виступили в дискусії та оцінили дисертацію позитивно	2	ВО	
70	Кількість членів спецради, які виступили в дискусії та оцінили дисертацію негативно	2	ВРх	
71	Кількість фахівців (не членів спецради), які виступили в дискусії та оцінили дисертацію позитивно	2	ВБ	
72	Кількість фахівців (не членів спецради), які виступили в дискусії та оцінили дисертацію негативно	2	ВТ	
73	Кількість членів спецради по списку	2	в и	
74	Присутніх	2	ВУ	
75	Голосували	2	ВУ	
76	Докторів наук за профілем	2	ВХ	
77	Голосували "За"	2	ВУ	
78	Голосували "Проти"	2		
79	Недійсних бюлетенів	2	СА	
80	Об'єкт дослідження	250	с в	одна фраза, яка починається з великої літери. Крапка в кінці не ставиться. Наприклад: Творчість Тараса Шевченка
81	Результати наукових досліджень	250	с с	у колонках результатів речення починаються з великої літери, в кінці речень ставляться крапки. Не обов'язково заповнювати всі колонки
82	Продовження результатів наукових досліджень	250	СИ	
83	Продовження результатів наукових досліджень	250	СЕ	
84	Продовження результатів наукових досліджень	250	СИ	
85	Мова, якою написана дисертація	20	с е	українська, російська, англійська, польська та ін.
86	Дата захисту кандидатської дисертації (для докторів наук)	10	СН	15.11.91

Склад та структура файла *out.xls*

Файл з даними облікової картки відхиленої дисертації призначений для імпорту в базу даних, тому його поля повинні бути старанно заповнені згідно з наведеною нижче табл. 2. Для уникнення змішень даних у табл.2 наведені коди колонок, в яких повинні розташовуватись відповідні їм дані.

Таблиця 2

Склад та структура файла облікової картки відхиленої дисертації

№ пор.	Назва поля	Кількість сим волів	Колонка в Excel	Пояснення
1	Прізвище	20	A	
2	ім'я	15	B	
3	По батькові	15	C	
4	Назва дисертації	200	D	
5	Науковий ступінь	1	E	К або Д
6	Галузь науки	20	F	
7	Рукопис чи монографія	1	G	Р або М
8	Шифр спеціальності	8	H	05.20.01
9	Шифр спецради	11	I	Д 1 1.41 1.01
10	Дата захисту	10	J	25.01.2000
11	Протокол	10	K	
12	Установа, де виконана дисертація	100	L	
13	Відомство, де виконана дисертація	2	M	шифр i
14	Місто, де виконана дисертація	50	N	
15	ПІБ наукового керівника	50	O	
16	Ступінь НК	10	P	Д.с.Н.
17	Звання НК	20	o	професор
18	Установа, де працює науковий керівник	100	R	
19	Місто, в якому знаходиться установа, де працює науковий керівник	50	S	
20	Посада НК	50	T	
21	Відгук НК	10	и	
22	ПІБ першого опонента	50	V	
23	Ступінь першого опонента	10	w	
24	Звання першого опонента	20	X	
25	Місце роботи першого опонента	100	Y	
26	Місто, де працює перший опонент	50	Z	
27	Посада першого опонента	50	AA	
28	Відгук першого опонента	10	AB *	
29	ПІБ другого опонента	50	AC	
30	Ступінь другого опонента	10	AD	
31	Звання другого опонента	20	AE	
32	Місце роботи другого опонента	100	AF	
33	Місто, де працює другий опонент	50	AG	
34	Посада другого опонента	50	AH	
35	Відгук другого опонента	10	AI	
36	ПІБ третього опонента	50	AJ	
37	Ступінь третього опонента	10	AK	
38	Звання третього опонента	20	AL	
39	Місце, роботи третьою опонента	100	AM	
40	Місто, де працює третій опонент	50	AN	
41	Посада третього опонента	50	AO	
42	Відгук третього опонента	10	AP	
43	Назва провідної установи	100	AO	
44	Назва кафедри (відділу) провідної установи	50	AR	
45	Відгук	10	AS	
46	Членів СВР за списком	2	AT	
47	Голосували	2	AU	
48	Докторів наук за профілем	2	AV	
49	Голосували "За"	2	AW	
50	Голосували "Проти"	2	AX	
51	Недійсних бюлетенів	2	AY	

Шифри назв міністерств, державних комітетів і відомств

Міністерство внутрішніх справ України	1
Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України	3
Міністерство палива та енергетики України	4
Міністерство закордонних справ України	5
Міністерство культури і мистецтв України	8
Міністерство промислової політики України	9
Міністерство оборони України	10
Міністерство освіти і науки України	11
Міністерство охорони здоров'я України	12
Міністерство екології та природних ресурсів України	13
Міністерство праці та соціальної політики України	14
Міністерство аграрної політики України	15
Міністерство транспорту України	16
Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи	17
Міністерство фінансів України	20
Міністерство юстиції України	21
Державний комітет зв'язку та інформатизації України	22
Державний комітет лісового господарства України	23
Державний комітет статистики України	25
Державний комітет України по водному господарству	26
Державний комітет України з енергозбереження	29
Державний комітет України по земельних ресурсах	30
Державний комітет архівів України	31
Державний комітет України у справах ветеранів	32
Національне космічне агентство України	33
Державна митна служба України	34
Державний комітет України з будівництва та архітектури	35
Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства	36
Державна прикордонна служба України	37
Державний комітет України у справах релігій	38
Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики	39
Державний комітет телебачення і радіомовлення України	40
Державний комітет України у справах сім'ї та молоді	41
Інші відомства	42
Установи при Кабінеті Міністрів України	43
Служба безпеки України	44
Державна податкова адміністрація України	45
Національна академія наук України	46
Українська академія аграрних наук	47
Академія медичних наук України	48
Академія педагогічних наук України	49

Академія правових наук України	50
Академія мистецтв України	51
Федерація професійних спілок України	52
Центральна спілка споживчих товариств України	53
Державна адміністрація залізничного транспорту України	54
Інші центральні установи України	58
Українська корпорація автомобільного транспорту	59
Українська кооперативно-державна корпорація з агропромислового будівництва	60
Українська державна будівельна корпорація	61
Українська державна корпорація з будівництва метрополітенів і тунелів	62
Державна служба автомобільних доріг України	63
Українська державна корпорація з виконання монтажних і спеціальних будівельних робіт	64
Українська державна корпорація промисловості будівельних матеріалів	65
Українська державна корпорація з транспортного будівництва	66
Акціонерне товариство «Укргазпром»	67
Український державний концерн місцевої промисловості	68
Закрите акціонерне товариство «Укрнафтогазбуд»	69
Український державний концерн з матеріально-технічного і сервісного забезпечення агропромислового комплексу	70
Відкрите акціонерне товариство «Укрнафта»	71
Відкрите акціонерне товариство «Авіакомпанія «Авіалінії України»	72
Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»	73
Державна акціонерна компанія «Укрресурси»	74
Акціонерна судноплавна компанія «Укррічфлот»	75
Інші корпорації, концерни, асоціації, об'єднання, компанії	76
Громадські об'єднання	77
Інші установи	78

Таблиця 4

Скорочені назви наукових ступенів

д.психол.н.	к.вет.н.	к.с.-г.н.
Д.С.-Г.Н.	к.військ.н.	к.соц.н.
д.соц.н.	к.геогр.н.	к.т.н.
д.т.н.	к.геол.н.	к.ф.-м.н.
д.ф.-м.н.	к.держ.упр	к.фарм.н.
д.фарм.н.	к.е.н.	к.фіз.вих.
д.фіз.вих.	к.і.н.	к.філол.н.
д.філол.н.	к.мед.н.	к.філос.н.
д.філос.н.	к.мист.	к.х.н.
д.х.н.	к.пед.н.	к.ю.н.
д.ю.н.	к.політ.н.	
к.арх.	к.психол.н.	
к.б.н.		

**ПРО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ
ЕЛЕКТРОННИХ ВАРІАНТІВ
АТЕСТАЦІЙНИХ СПРАВ
(з наказу ВАК України від 10 листопада 1999 р. № 462)**

У зв'язку з численними зверненнями до ВАК України щодо трудношів, які виникають при підготовці та поданні електронних варіантів матеріалів атестаційних справ, та з метою удосконалення процесу приймання атестаційних документів у ВАК України

Н А К А З У Ю :

1. Спеціалізованим ученим радам вжити необхідних заходів щодо підвищення якості підготовки електронних варіантів матеріалів атестаційних справ, забезпечити здобувачів необхідними технічними та програмними засобами, консультативною допомогою фахівців.
2. Вченим секретарям спеціалізованих учених рад під час комплектування атестаційних справ особисто перевіряти гнучкі магнітні диски з електронними варіантами документів на відповідність наявних у них файлів вимогам Інструкції про порядок підготовки та подання електронних варіантів матеріалів дисертаційних справ.
3. Перевірку та внесення в разі необхідності виправлень до електронних варіантів матеріалів атестаційних справ здійснювати силами штатних працівників ВАК України безоплатно.

Форма 14

ОБЛІКОВА КАРТКА ДИСЕРТАЦІЇ

Форма облікової картки дисертації (ОКД) встановлена Українським інститутом науково-технічної та економічної інформації. З питань замовлення бланків ОКД та їх заповнення необхідно звертатися до УкрІНТЕІ за адресою:

03171, Київ, вул. Антоновича, 180.

Довідки за телефонами: 268-84-73, 268-25-63.

РЕЄСТРАЦІЙНО-ОБЛІКОВА КАРТКА

Реєстраційно-облікова картка		
Прізвище, ім'я, по батькові	Стать	Громадянство
Рік народження	Дата надходження	Індекс відділу
Шифр спецради	Дата рішення ради	Номер протоколу
Повна назва установи		
Науковий ступінь (вчене звання), галузь науки		Шифр і назва спеціальності
Номер справи	Ким і коли присуджено науковий ступінь (присвоєно вчене звання)	Номер диплома
	Кандидат Доктор Доцент Старший науковий співробітник Професор	

П р и м і т к и :

1. Картку виконують на світлому цупкому папері формату 148 (ширина) X105 (висота) мм, заповнюють машинописом.

2. Назви граф «Прізвище, ім'я, по батькові», «Стать», «Громадянство», «Рік народження», «Дата надходження», «Індекс відділу», «Шифр спецради», «Дата рішення ради», «Номер протоколу», «Повна назва установи», «Науковий ступінь (вчене звання), галузь науки», «Шифр і назва спеціальності» не друкують.

3. Графи «Номер справи», «Дата надходження», «Індекс відділу» заповнюють у ВАК України.

4. Для іноземних громадян, яким відповідно до міжнародних угод на підставі захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук видають диплом доктора філософії з відповідної галузі науки, на зворотному боці реєстраційної картки необхідно надрукувати латинськими літерами англійською мовою офіційну назву установи, де відбувся захист дисертації; назву країни, громадянином якої є здобувач; прізвище та ім'я здобувача у повній відповідності з його паспортом.

Згадану інформацію засвідчують підписом ученого секретаря спеціалізованої вченої ради та печаткою установи.

ОПИС ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ Є В АТЕСТАЦІЙНІЙ СПРАВІ

(прізвище, ім'я та по батькові в родовому відмінку)

пор.	Назва документа	Кількість аркушів	Порядкові номери аркушів документів у справі (по)
1	2	3	4

До опису внесено _____ документів на _____ аркушах

Учений секретар спеціалізованої
вченої ради

(підпис) _____

(ініціали, прізвище)

Дата

М. П.

З а у в а ж е н н я :

1. Незаповнені аркуші в справі не нумерують і до опису не вносять.
2. Всі виправлення в опису мають бути вказані, завірнені вченим секретарем та скріплені печаткою.

**ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ,
ЩО ПОВЕРТАЮТЬ ЗДОБУВАНУ В РАЗІ НЕГАТИВНОГО
РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ**

1. Особовий листок з обліку кадрів з відомостями, чинними на час прийняття дисертації до захисту, засвідчений відділом кадрів за основним місцем роботи, з фотокарткою, засвідченою печаткою установи (1 пр.).

2. Засвідчені в установленому порядку копії дипломів про повну вищу освіту, зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про повну вищу освіту. Дня іноземних громадян - додатково копія свідоцтва, виданого на підставі рішення Міністерства освіти і науки України, щодо еквівалентності документів інших держав про повну вищу освіту дипломам про повну вищу освіту України. Засвідчені в установленому порядку копії документів про наукові ступені (вчені звання), зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про науковий ступінь (вчене звання). У разі зміни здобувачем прізвища додається нотаріально засвідчена копія документа про зміну прізвища

3. Посвідчення про складені кандидатські іспити (1 пр.).

4. Висновок установи, в якій виконувалась дисертація чи до якої був прикріплений здобувач (1 пр.).

5. Перераховані в авторефераті монографії, брошури, авторські свідоцтва (копії), статті (відбитки або копії), тексти депонованих та анотованих у журналах рукописів наукових праць, тези доповідей (копії) - в 2 пр.

6. Дисертація, за винятком одного примірника, який вилучається з фонду бібліотеки установи, де відбувся захист, передається до спеціалізованої вченої ради.

7. Автореферат захищеної здобувачем дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук (для докторських дисертацій).

8. Електронний варіант автореферату дисертації на дискеті (1 пр. на одній дискеті).

**ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ДРУКУВАННЯ В
«БЮЛЕТЕНІ ВИЩОЇ АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ УКРАЇНИ»
ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ НА
ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК**

**(з постанови президії Вищої атестаційної комісії України
від 16 січня 1997 р. № 3/1)**

З метою підвищення рівня дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук, поліпшення поінформованості наукової громадськості України про їх результати президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Запровадити з 1 вересня 1997 р. практику друкування в «Бюлетені Вищої атестаційної комісії України» повідомлень про захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.

2. Встановити, що повідомлення в «Бюлетені Вищої атестаційної комісії України» містить посаду здобувача та повну назву установи, де він працює, прізвище, ім'я, по батькові здобувача, назву дисертації, шифр та назву спеціальності, шифр спеціалізованої вченої ради, телефон ученого секретаря, повну назву, адресу та підпорядкованість установи, де має відбутися захист, прізвища, ініціали, наукові ступені, вчені звання, місця роботи та посади офіційних опонентів, повну назву провідної установи.

Повідомлення для «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України» надсилають до ВАК України на бланку установи, при якій функціонує спеціалізована вчена рада, за підписом голови спеціалізованої вченої ради та з печаткою установи.

3. Зобов'язати голів спеціалізованих учених рад:

3.1.3 1 вересня 1997 р. проводити захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук через 1 місяць після опублікування в «Бюлетені Вищої атестаційної комісії України» відповідного повідомлення.

3.2. Завчасно подавати до ВАК України матеріали для «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України» згідно з п. 2 цієї постанови.

ЗРАЗОК

Повідомлення про захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора.....наук

Прізвище, ім'я, по батькові здобувана - Степаненко Григорій Петрович

Посада здобувана і повна назва установи, де він працює - доцент кафедри інформатики Національного технічного університету України «КПІ»

Назва дисертації: «Стохастичні методи розв'язання задач програмування та їх застосування»

Шифр та назва спеціальності - 01.05.01 - теоретичні основи інформатики та кібернетики

Шифр спеціалізованої ради - Д 26.194.02

Назва установи, її адреса, телефон та підпорядкованість - в Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України (03022, Київ, просп. Глушкова, 40; т. 266-15-58)

Офіційний опонент - Олійник Д.І., д.ф.-м.н., проф., акад. НАН України (Інститут математики НАН України)

Офіційний опонент - Тринадцятко І.М., д.ф.-м.н., проф., заввідділом.....(Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України)

Офіційний опонент - Напній Д.М., д.ф.-м.н., проф., керівник лабораторії.....(Інститут прикладного системного аналізу НАН України та Міністерства освіти і науки України)

Провідна установа - Київський національний університет ім. Тараса Шевченка.

Голова спеціалізованої

вченої ради Д 26.194.02

(ініціали, прізвище)

М.П.

ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ДРУКУВАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА НАУК

(з постанови президії ВАК України від 26 березня 1998 р. № 2-02/3)

На виконання постанови Головної ради ВАК України від 12 березня 1998 р. президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ :

1. Запровадити з 10 липня 1998 р. практику друкування повідомлень про захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

2. Встановити, що повідомлення містить посаду здобувана та повну назву установи, де він працює, прізвище, ім'я, по батькові здобувана, назву дисертації, шифр та назву спеціальності, шифр спеціалізованої вченої ради, повну назву, адресу та

підпорядкованість установи, де має відбутися захист, прізвища, ініціали, наукові ступені, вчені звання, місяця роботи і посади наукового керівника та офіційних опонентів, повну назву провідної установи.

Текст повідомлення надсилають до ВАК України на бланку установи, при якій функціонує спеціалізована вчена рада, за підписом голови спеціалізованої вченої ради та з печаткою установи.

3. Зобов'язати голів спеціалізованих учених рад:

3.1. Забезпечити з 10 липня 1998 р. проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук не раніше, ніж через 1 місяць після опублікування відповідного повідомлення в журналі «Науковий світ».

3.2. Повідомлення повинно подаватися до ВАК України відразу після прийняття дисертації до захисту.

3.3. Дата захисту дисертації призначається спеціалізованою вченою радою після публікації повідомлення.

ЗРАЗОК

Повідомлення про захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата..... наук

Прізвище, ім'я, по батькові здобувана - Іваненко Іван Іванович

Посада здобувана і повна назва установи, де він працює - асистент кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського

Назва дисертації: «Драматургія Олександра Олеся»

Шифр та назва спеціальності - 10.01.01 - українська література

Шифр спеціалізованої ради - Д 01.24.02

Назва установи, її адреса, телефон та підпорядкованість - в Інституті літератури ім.Т.Г. Шевченка НАН України (01001, Київ, вул. Грушевського, 4; т. 228-28-79).

Науковий керівник - Дмитрук І.Є., к.філол.н., старш. наук, співроб. (Інститут літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України)

Офіційний опонент - Сидоренко І.В., д.філол.н., проф., зав. від.....Інститут літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України)

Офіційний опонент - Солоха Н.Д., д.філол.н., проф. (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка)

Провідна установа - Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова МОН України.

Голова спеціалізованої
вченої ради Д 01.24.02
М.П.

(ініціали, прізвище)

**ПРО ПОСИЛЕННЯ ВИМОГ
ДО ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ
(з постанови президії ВАК України від 26 березня 1998 р. № 5-02/3)**

Президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

9. Встановити, що ВАК України обов'язково надсилає на додатковий висновок (колективну рецензію) докторську дисертацію та атестаційну справу здобувана в тому випадку, коли період між захистом його кандидатської та докторської дисертації не перевищує 5 років.

**ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ ВИМОГ ДО ЗДОБУВАЧІВ
(з постанови президії ВАК України від 14 квітня 1999 р. № 1-02/5)**

З метою забезпечення єдності вимог до здобувачів наукових ступенів та відповідно до пп. 11,13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.97 № 644, президія ВАК України постановляє:

1. Пункт 3 постанови президії ВАК України від 26.03.98 № 6-02/3 вважати таким, що втратив чинність.*

2. Зобов'язати спеціалізовані вчені ради не приймати до захисту та не проводити захисти дисертацій, які не відповідають вимогам абзацу 2 п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань».**

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на голів спеціалізованих учених рад.

4. Постанова набуває чинності з моменту її опублікування.

• Наводимо скасоване положення:

«3. Встановити, що проведення захистів кандидатських дисертацій у галузі медичних наук за двома спеціальностями або виконання дисертаційних досліджень під керівництвом двох фахівців можливе виключно за таких умов:

- відповідність змісту роботи двом науковим спеціальностям (наприклад, з клінічної та теоретичної медицини) згідно з їх паспортами;
- зазначення першою (основною) тієї наукової спеціальності, яка відповідає професійному фахові здобувана;
- проведення захисту такої дисертації у спеціалізованих учених радах відповідного профілю (за першою зазначеною спеціальністю)».

** Наводимо абзац 2 П. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань»:

«Теми дисертацій мають бути пов'язані, як правило, з напрямками основних науково-дослідних робіт наукових установ і організацій та затверджені вченими (науково-технічними) радами для кожного здобувана персонально з одночасним призначенням наукового консультанта (докторська дисертація) чи наукового керівника (кандидатська дисертація)».

**ПРО СКАСУВАННЯ ЗАБОРОНИ ПРИЙМАТИ ДО ЗАХИСТУ І
ПРОВОДИТИ ЗАХИСТИ ДИСЕРТАЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВИХ
СТУПЕНІВ У ГАЛУЗІ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, ЯКІ НЕ МАЮТЬ
БАЗОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ**

(з постанови президії ВАК України від 14 квітня 1999 р. № 1-03/5)

1. Вважати таким, що втратив чинність п. 8 постанови президії ВАК України від 26 березня 1998 р. №5-02/3 «Про посилення вимог до здобувачів наукових ступенів».

2. Пункт 3 постанови президії ВАК України від 25 червня 1998 р. №3-02/6 «Про заходи щодо поліпшення якості підготовки та атестації наукових кадрів з економічних наук» викласти у такій редакції:

«Встановити, що здобувані наукового ступеня кандидата економічних наук, які не мають повної вищої економічної освіти, складають, крім кандидатського іспиту за спеціальністю, комплексні іспити з таких дисциплін: економічна теорія та економічна інформатика і комп'ютерна техніка».

3. Вважати таким, що втратив чинність, п. 5 постанови ВАК України від 25 червня 1998 р. №3-02/6.

4. Дана постанова набуває чинності з дня її опублікування.

**ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ АТЕСТАЦІЙНИХ
ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТНИХ РАД**

(з постанови президії ВАК України від 13 листопада 2002 р.

№1-01/10)

З метою забезпечення єдиних вимог до здобувачів наукових ступенів, забезпечення об'єктивності підготовлених експертними радами проєктів атестаційних висновків щодо відповідності дисертаційних робіт вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань», а рівня підготовки здобувачів - науковому ступеню кандидата або доктора наук президія Вищої атестаційної комісії України

ПОСТАНОВИЛА:

Вважати обов'язковим запрошення на засідання експертних рад тих здобувачів наукових ступенів, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) не є науковими або науково-педагогічними працівниками.

**ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕЛІКУ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ,
ЗА ЯКИМИ МОЖУТЬ БУТИ ПРИСУДЖЕНІ
НАУКОВІ СТУПЕНІ В ГАЛУЗІ МЕДИЧНИХ НАУК
І В ГАЛУЗІ ВЕТЕРИНАРНИХ НАУК ЗДОБУВАЧАМ,
ЯКІ МАЮТЬ ПОВНУ ВИЩУ БІОЛОГІЧНУ ОСВІТУ
(з наказу ВАК України від 23 травня 2001 р. № 306)**

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 14.03.2001 № 229 «Про внесення змін до «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» та враховуючи рекомендації експертних рад ВАК України,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити перелік спеціальностей, за якими можуть бути присуджені наукові ступені в галузі медичних наук здобувачам, які мають повну вищу біологічну освіту та склали додатковий кандидатський іспит зі спеціальності 14.03.04 (патологічна фізіологія), а при захисті дисертації за спеціальністю 14.03.04 (патологічна фізіологія) склали додатковий кандидатський іспит зі спеціальності 14.03.02 (патологічна анатомія):

- 03.00.06 — вірусологія;
- 03.00.07 — мікробіологія;
- 03.00.15 — генетика;
- 14.01.32 — медична біохімія;
- 14.03.01 — нормальна анатомія;
- 14.03.03 — нормальна фізіологія;
- 14.03.04 — патологічна фізіологія;
- 14.03.05 — фармакологія;
- 14.03.06 — токсикологія;
- 14.03.08 — імунологія та алергологія;
- 14.03.09 — гістологія, цитологія, ембріологія.

2. Затвердити перелік спеціальностей, за якими можуть бути присуджені наукові ступені в галузі ветеринарних наук здобувачам, які мають повну вищу біологічну освіту та склали додатковий кандидатський іспит зі спеціальності 16.00.02 — патологія, онкологія і морфологія тварин:

- 03.00.04 — біохімія;
- 03.00.13 — фізіологія людини і тварин.

**ПРО ПЕРЕАТЕСТАЦІЮ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ,
ЯКІ МАЮТЬ НАУКОВІ СТУПЕНІ,
ПРИСУДЖЕНІ ЇМ В ІНШИХ КРАЇНАХ
(з постанови президії ВАК України
від 20 вересня 2000 р. № 1-01/7)**

Для забезпечення єдності вимог до рівня наукової кваліфікації громадян України при присудженні їм наукового ступеня в Україні і при переатестації громадян України, яким присуджено наукові ступені в інших країнах, президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Встановити, що передумовою прийняття до розгляду документів, котрі подаються до ВАК України, з питань переатестації вченого, якому присуджено науковий ступінь в іншій країні, є їх відповідність вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» та нормативно-правовим актам ВАК України, чинним на час захисту дисертації за кордоном.

**ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ,
ЯКІ ПОДАЮТЬ ДО ВАК УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
ПЕРЕАТЕСТАЦІЇ ВЧЕНОГО, ЯКОМУ ПРИСУДЖЕНО
НАУКОВИЙ СТУПІНЬ В ІНШІЙ КРАЇНІ**

1. Клопотання установи, в якій працює здобувач, про переатестацію доктора (кандидата) наук або старшого наукового співробітника, підписане керівником і засвідчене печаткою.

При переатестації здобувача наукового ступеня у клопотанні вказується дата і номер дозволу (листа) керівника установи на захист дисертації за кордоном. Для аспірантів (докторантів) додається засвідчена копія направлення на навчання до аспірантури (докторантури) за кордон.

У клопотанні необхідно зазначити назву установи, при якій функціонує спецрада, дату захисту і номер протоколу засідання.

При переатестації здобувача вченого звання у клопотанні наводять відомості про перебування його на наукових посадах, а також відомості про наукові праці, опубліковані після захисту дисертації.

2. Особовий листок з обліку кадрів з відомостями, чинними на час прийняття дисертації до захисту, засвідчений відділом кадрів за основним місцем роботи, з фотокарткою, засвідченою печаткою установи (1 пр.).

3. (Вилучено).

4. Засвідчені в установленому порядку копії дипломів про повну вищу освіту, зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про повну вищу освіту Для іноземних громадян - додатково копія свідоцтва, виданого на підставі рішення Міністерства освіти і науки України, щодо еквівалентності документів інших держав про повну вищу освіту дипломам про повну вищу освіту України. Засвідчені в установленому порядку копії документів про наукові ступені (вчені звання), зокрема засвідчений нотаріально переклад українською мовою документа про науковий ступінь (вчене звання). У разі зміни здобувачем прізвища додається нотаріально засвідчена копія документа про зміну прізвища.

5. Список наукових праць із зазначенням праць, які опубліковані після захисту кандидатської дисертації, підписаний здобувачем і засвідчений за місцем роботи (форма 26). У списку повинні бути вказані всі співавтори здобувача.

6. Автореферат дисертації (2 пр.), підписаний на обкладинці автором, якщо він надрукований державною або російською мовами. В іншому випадку до оригіналу автореферату додають його засвідчений переклад державною мовою (2 пр.).

7. Реєстраційно-облікова картка (форма 15), графі якої заповнюються машинописом (2 пр.).

8. Один примірник дисертації, переплетений і підписаний автором на титульному аркуші.

9. Перераховані в авторефераті монографії, брошури, авторські свідоцтва (копії), статті (відбитки), тексти депонованих та анотованих у журналах наукових праць, тези доповідей (копії). У випадку подання копій наукових праць на них повинні бути зазначені точні і повні вихідні відомості відповідних видань.

10. (Вилучено).

11. Автореферат кандидатської дисертації (2 пр.) при переатестації вченого, якому присуджено науковий ступінь доктора наук за межами України.

12. Опис документів, які є у справі (форма 19).

Справу щодо переатестації брошують у швидкозшивач з картону без зав'язок, на внутрішньому боці обкладинки якого наклеюють конверт, куди вкладають: автореферати;

реєстраційно-облікові картки;

дві поштові картки з марками і вказаними адресами здобувача. На зворотному боці поштових карток пишуть прізвище, ім'я, по батькові здобувача, галузь науки та науковий ступінь або вчене звання, на які він претендує.

Послідовність розміщення документів у справі повинна відповідати їх нумерації в даному переліку.

Обкладинку атестаційної справи оформлюють за встановленим зразком.

Д о в і д к о в е в и д а н н я

Д О В І Д Н И К
З Д О Б У В А Н А
Н А У К О В О Г О С Т У П Е Н Я

**Збірник нормативних документів
та інформаційних матеріалів з питань атестації
наукових кадрів вищої кваліфікації**

Упорядкував *Цеков Юрій Іванович*
За редакцією *Бойка Романа Володимировича*

3-тє видання, виправлене та доповнене

Обкладинка художника *П.Х. Ткаченка*
Літературний редактор *Л.І. Мірошніченко*
Коректор *І.В. Білоніч*
Комп'ютерна верстка *С.Ф. Савченка*

Підп. до друку 11.08.2003. Формат 60 x 84/16. .
Папір офс. Друк офс.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 4,14. Обл.-вид. арк. 3,0.
Зам. № *Q9h*.

Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України»

01001, Київ, вул. Хрещатик, 34, оф. 405

Видавництво «Толока»

01011, Київ, вул. Підвисоцького, 3

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 473.

Виготовлено з видавничих фотоформ ВПЦ «Літопис ХХ»
03151, Київ, Повітрофлотський просп., 51